

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 3.

15. marca 1860.

IX. tečaj.

Pridiga za cvetno nedeljo.

(Kelh z vinom, miro in žolcom — vadle).

„Ponudili so mu vino z miro in žolcom mešano, pa ko je pokusil, ga ni hotel piti.“ Mat. 27.

V v o d.

Ko je Jezus na oljski gori v smertni britkosti kervav pot potil, je prišel angelj iz nebes in mu prinesel kelh. V tem kelhu so bile vse britkosti in žalosti, ktere so mu bile prihranjene, zato je prosil: „Oče, če je mogoče, naj memo gre kelh terpljenja, pa nikar moja, le tvoja volja naj se zgodi.“ Spet vidimo kelh Jezusu ponujati na gori Kalvariji, ali nikar angelj, le grozovitnež mu ga zdaj ponuja. Težki križ je moral nositi dolgi pot, ves oslavljen je že. Neusmiljen grozovitnež mu ponuja vino z miro in žolcom mešano. Okusil je grozno pijačo in pokazal, da se je ne vstraši; okusil je tudi zato, da bi izbrisal grehe naše sladnosti in hudega poželenja; pa vendar ni je popil, da bi se ne oмотil in tako manj čutil terpljenje. Pri polni pameti in zavednosti je hotel terpeti in umreti. Tako je Kristus moral okusiti grenki, britki kelh, ker mi pijemo kelh sladnosti. Ali tudi tega, ki iz kelha sladnosti pije, na dnu čaka grenkoba in bridkost. Kelh sladnosti se spreoberne v grenki kelh terpljenja. Pravi kristjan se ne ustraši kelha terpljenja, kedar se mu ponudi!

1. Kelh terpljenja bo prvi del,
2. Vadle, s katerimi so vojšaki za Jezusovo suktnjo vadlali, bo drugi del premišljevanja. Pripravite se.

Razlaga.

1. Naše življenje je kratek sanj! pravijo rado ljudje, pa že stari preroki pravijo: „Človeško veselje mine, kakor sanj,

ki naglo preleti in zibne, kakor ponočna senca. Sv. Krizostom uči: kaj je sanj proti sto letom? Še veliko manj je življenje 100 let proti večnosti. Tako je življenje v resnici kratek sanj, ker hitro mine, pa še veliko več, ker se v življenji tako radi zmotimo in goljfamo, kakor v sanjih. Prav veliko jih živi, kakor da bi v sanji živeli; ali kaj bo potem, kedar bojo se prebudili iz sanja? Prestrašili se bojo, ko bojo vidili, kako zlo so goljfani. Pijejo kelh sladnosti do dnu in ne verjamejo, da bi se tudi mogel natočiti grenki kelh terpljenja. V mladosti živijo, kakor da bi nikoli ne umerli, zastonj je vse posvarjenje, zastonj vsaka prošnja in vse prizadevanje, naj se vernejo na pravi pot, ne verjamejo, dokler jim nadloge oči ne odpró. Glej zapeljano deklino, razujzdanega mladenča! kako hitita za kelhom sladnosti in pregrehe; kako obilno si ga natakata, kako slastno in žrešno ga serkata. Namesto v cerkev gresta na plesišče, namesto molitve se veselujeta v umazanih govorih, namesto da bi se lepšala s čednostjo in poštenostjo, se prevzetno in gizdavo oblačita in nosita. Ali gorje jima, kelh sladnosti bo skorej prazen; na dnu je skrita grenkoba, ktere bota uživljala vse žive dni. Ta grenkoba se imenuje sramota, siromaštvo, bolezní, cela butara težav, nadlog in rev; kako žalostno se prebudita iz pregrešnega spanja.

Najdemo po svétu še dosti drugih, ki radi pijejo iz kelha pregrešne sladnosti. Glejte lenuha, ki ves ljubi dan po kerčmah poseda in se veseluje v pijančevanju in pohajkovanju. Kaj ga čaka? Glad, siromaštvo, še hujše ga čaka, pobit na truplu in na duši, zapade nagli smerti in strašni sodbi; koliko nesrečnih družin, koliko žalostnih žen in zanemaranih otrok je po svetu! kdo je tega kriv? Nesrečni kelh pregrešne sladnosti. Kedar morajo piti iz grenkega kelha terpljenja in bridkosti, ktere so si sami natočili in napravili, tedaj želijo in zdihujejo: „Oh da bi nikoli ne grešili, da bi poslušali ljubeznivo posvarjenje!“ tedaj jokajo in stokajo, da bi Bog odvezel kelh terpljenja! pa že je prepozno, piti ga morajo, ker so si ga sami napravili. O lahkomišeljna nečimerna mladina, ki ne rodiš in maraš za večnost in resnico, od vsake sladnosti okušaš, ktera se ti ponuja, glej na dnu kelha je skrita grenkoba,

te čakajo bridkosti! Kakor da bi v sanji živeli, živite z vašo razujzdanostjo in poželjivostjo, Jezusu natakate kelh z novo bridkostjo, ali glejte, ravno ta kelh se bo vam ponudil, vi ga bote morali izpiti. Pridejo leta, pride terpljenje, in grehi mladosti bojo vas topli do groba. „Gorje vam, govori prerok Izaija, ki bridko za sladko imate in kar je sladko, za bridko, gorje vam, ki se za modre in močne štejete v svojih sanjah“. Zato nas uči apostelj Paul: „Ne spimo, ampak bodimo bedeci in trezni; kateri spijo, spijo ponoči, mi pa nismo otroci temote, ampak svetlobe“. Ti pa, ki besed aposteljnovih ne poslušajo, gledajo le na prazne reči, ljubijo prazne sanje, bojijo se molitve in premišljevanja, iščejo le veselje, ktere jih omotijo. Kteri pa tako živijo, naj si zapomnijo resnico: „Gospod jih bo poklical iz tega sveta, kedar se ne bojo ga nadjali“. Pravi kristjan, kakor Jezus, ne bo se vstrašil grenkega kelha terpljenja in bo rekel: „Tvoja volja naj se zgodi“. K patriarhu sv. Janezu (Aleksandrijanskemu) pride neki kupčevavec po imenu Filokrist, in mu prinese obilo zlata in srebra in ga prosi, naj to med siromake razdeli. Rad bi še več dal, pa nimam več dati, samo to prosim: „Sklenite v molitev mojega sina, ki je sedaj na morju. Da se te moj sin zdrav poverne, je ta denar nar boljše založen.“ Sv. Janez se začudi nad tem velikim darom in dopolni njegovo prošnjo. Mesec preteče in k Filokristu pride neznan človek in mu naznani: „Tvoj sin je pred tremi dni umerl. Barka s tvojim blagom se je scer potem na morje podala, ali vihar jo je razbil in pokončal, le samo ljudje so se še mogli rešiti“. Kakšno žalostno oznanilo, kako grenek kelh za dobrotljivega kupčevavca. Sin je umerl, vse blago in barka pokončana, ves drug denar med uboge razdeljen. Taka nesreča mu napravi veliko žalost, on začne žalovati. Patriarh ga tolažijo in sami še zmiraj prosijo iz nebes tolažbe pobitemu sercu. Nekaj dni mine, in ta človek vidi v spanji škofa zraven sebe, ki so mu te besede govorili: „Kaj še žaluješ? se hočeš ukončati s svojo žalostjo? Ali me nisi prosil, da bi k Bogu molil za zveličanje in srečo tvojega sinu? Glej on je svojo srečo našel. Verjemi mi, daljše življenje bi bila njemu nar večja nesreča; tvoja ladja pa bi z vsemi ljudmi in s tvojim bratom vtonila; tvoj božji dar je bil

Bogu prijeten, zato je obvaroval kar je bilo nar drajši, ljudí in brata. Ustani in zahvali se Bogu.“ Ko se kupčevave zbudi, je bil ves miren in potolažen, je tekel k patriarhu, mu je povedal vse in pristavil: „Od sedaj se zahvalim dobrotljivemu Bogu, ki je naš usmiljeni oče ravno tako, kedar nam terpljenje pošilja, kakor tedaj, kedar nam srečo delí.“ Temu cloveku je bilo ime Filokrist, prijatelj kristusov. Kedaj smo pa mi Kristusovi prijatli? Tedaj, kedar tudi mi ž njim pijemo iz kelha terpljenja, kedar v vseh nadlogah, ktere v našem sercu hočejo jezo, sovražtvo in obupanje obuditi, rečemo, kakor Jezus: „Zakaj bi ne pil kelha, ki mi ga je Oče poslal“. Trikrat se je Jezus na oljski gori podal volji svojega Očeta, trikrat je pil kelh, ki mu je bil ponujen, tako moramo tudi mi vsako grenkost voljno prijeti, ktero nam Bog Oče pošlje, ta je nam kelih zveličanja.

V Inšpruku na Tirolskem je svoje dni nek imeniten gospod na smertni postelji ležal; krog postelje so stali prijatli in družina. Prinesó mu grenko zdravilo in ga prosijo, da bi jo lože vzel, naj jo tistemu napije, ki mu je nar ljubši. Bolnik gleda vse okoli stoječe, zadnjič vpre svoje oči v bridko martro, ki je nad posteljo njemu vstric visela in reče: „Tebi, ljubeznjivi prijatelj, napijem ta kelh, ki si za zveličanje moje pil grenki kelh terpljenja“. Reče in izpije. Tako storimo preljubi! tudi mi. Iz ljubezni do ljubega Jezusa terpimo voljno vse, karkoli nam naloži; izpijmo kelh terpljenja, ker ga je tudi Jezus pil iz ljubezni do nas.

2. Pod Jezusovim križem sedijo štiri rimski vojšaki, ki so ga križali, že so dokončali svoje grozno in kervavo delo; sedaj so se pa vsedli pod križem, se veselijo in vadjajo. Že so razdelili zverhnje oblacilo v štiri dele, ostala je pa še suknja nešivana, od zverha s cela tkana. Rekli so tedaj med seboj: Nikar je ne režimo, ampak vadjajmo za njo, da se je dopolnilo pismo, ktero govori: „Razdelili so moje oblačila med sé, in za mojo suknjo so vadjali“. Vojšaki so to storili, in so zaničevali Kristusa, ker so pred njegovimi očmi oblačila med seboj delili, in to prav divje, kakor je bilo tem ljudem lastno. K nogam križanega Jezusa vadjajo za

njegovo obleko. Njim enaki so ti, ki božje dari nikar modrosti in previdnosti božji, ampak slepi sreči pripisujejo, in tisti, ki za majhen časen dobiček večno srečo zastavljajo, in svoje zveličanje zapravljajo.

Življenje je sanj, življenje je igra. Že modri Jezus Sirah govori: „V vse zmote je hudo poželenje ljudi zapeljalo, tudi v to so padli, da življenje je igra, in da si sme človek pridobivati, od kodar hoče in more“. Tako misli še današnje dni mnogo, mnogo ljudi. Ves trud, in vse prizadevanje človeku ne steče in ne donese, če sreča človeku dobro noče. Stari neverniki so srečo kot božje bitje častili, ji tempelj posvetili in njeno podobo z zavezanimi očmi noter postavili. Ravno tako se ravnaajo tisti kristjani, kateri vse le v srečo zaupajo, jo z neverniki kakor božje bitje častijo in molijo; tisti, kateri so Jezusu nepokorni in cerkvi nezvesti, kateri vse storijo zavolj časne sreče, pa božje volje nočejo spoznati, in se ji tudi nočejo podvreči. Torej toliko prepira in nevolje, zatorej tako gonenje po časni sreči, odtod pridejo tožbe, da jih je sreča zapustila. Ali k njemu ne povzdignejo svojih oči, kateri v svoji roci srečo in nesrečo ima. Kar pravimo, da je sreča nanesla, da se je namerilo, to se je vse po božji previdnosti zgodilo. Ničesar se ne zgodi na svetu brez previdnosti božje. Kar se nam včasih čudno in nezapodljivo zdi, se je moralo tako zgoditi. Ko bi gospod dva hlapca na en kraj poslal, pa tako, da bi eden za drugega ne vedel, bi se začudila, ko bi ob enem času, na enem kraju srečala se. Pa v gospodovih očeh in po njegovih mislih se je moralo tako zgoditi. Cesar Žiga ali Sigismund je imel starega služabnika, ki je bil silno skop in lakomen. Dan na dan se je pritoževal, da se stari služabniki ne porajajo več, in da se z revno plačo ženejo iz službe, mladim in zamožnim se pa kupe zlata nasipajo. Ko cesar to tožbo zve, sklene nezadovoljnega služabnika podučiti in nezadovoljnosti ozdraviti. Velí napraviti dve leseni škatlici enako velike; eno napolni z zlatóm, drugo s svincom, pokliče termastega služabnika in ga nagovori: „Da vidiš, da jaz tvojo srečo želim, in da le ti sreče nisi vreden, sem ti eno teh dveh škatlic namenil, ena je z zlatom, druga s svincom napolnjena. Premisli in zberi

si, kterokoli hočeš; ktero si boš izvolil, bo tvoja, uno pa bo drug prejel“. Ves veselja plah ne vé, za ktero bi hitro grabil. Tehtuje in preišljuje, premečuje škatlici iz leve v desno, iz desne spet v levo roko, vendar ne vgame, v kateri bi bilo zlato. Bojé se cesarju zameriti, izkliče: Presvitli gospod! to bom obderžal.“ Prav je, mu odgovori cesar, če nisi se zmedel, si sam sebi moreš zahvaliti“. Ali kako se prestraši mož, ko škatlico odpre in vidi, da je le s svincom napolnjeno dobil. „Glej, tako ga poduči cesar, da si ti revež ostal in ubog, nisem jaz kriv, marveč previdnost božja. Cesar je hotel, Bog ni hotel, da bi bil ti bogat.“ Glejte, sreča in nesreča, uboštvo in bogastvo, vse pride od Boga — nič se ne more zgoditi brez premodrega ravnanja previdnosti božje. — Vse je previdnost božja, ni slepa reč, to je prvi nauk; pa še nekaj. Še v veliko nevarnejšo igro se tisti podajo, kateri zavolj časnega dobička večno zveličanje zastavljajo. Nar imenitnejši ajdovski modrijan je nekega mladenča ojstro pokregal, ker ga je našel pri vadlanju. Mladenč mu pa odgovori: „H čemu tako ojster posvar v majhni reči“? Mož mu odgovori: „Naj bi bila reč še tako majhna, kedar v navado pride, je huda“. Vidite, tudi nar manjša igra, kedar v navado pride, more škodljiva postati. Koliko nevarniša in nesrečniša je ta igra, kedar nar nemarniši igravec nar dražše in nar imenitniše zastavi — svoje zveličanje, večno življenje. In to storiš ti kristjan, kedar se v nevarnosti in grešne priloznosti podaš, ti zastaviš božjo gnado, večno zveličanje; in sčasoma se ta navada tako prime, da te vsaka tudi nar manjša priloznost porine v nevarnost smertnega greha? Ali bi ne imel tak kristjan za svoje zveličanje se bati? Veš, kaj v tej nevarni igri moreš zgubiti? Gnado božjo, večno življenje. Strašno zadolženje, razžalenje božje in večno pogubljenje je tvoj dobiček — za kratko sladnostjo, kratko veselje — zguba večna.

Sklep.

Grešniki! opustite to nevarno igro, ki vam ropa zveličanje; poslušajte glas, ki se v vašem sercu oglašá, ki vas hoče zbuditi in od nevarne igre odverniti. Glejte, Jezus vas kliče, Jezus terka na vaše serca. Poslušajte to klicanje, od-

prite serca Jezusu, da on v vašem sercu prebivanje vzame. Glejte, sedaj je čas pokore, sedaj je še čas gnade. Najte, da bi ne bilo Kristusovo terpljenje nad vami zgubljeno. Amen.

Govor na veliki petek.

1880.

(Jezusova smert nam naj bolj terdí pravičnost pa ljubezen Božjo ;
govoril A. L.)

„Usmiljenje in resnica ste se srečale, pravica in mir sta se poljubila.“ Ps. 48, 11.

V v o d.

Čemu si djala dans, moja ljuba mati, vso svojo lepotijo na stran, in si se oblekla v černe oblačila? kako da si tako žalostna in poterta? Čemu prepevaš le žalostne pesmi in pretakaš britke solzé? — Ah iztergali so mi iz naročja njega, ki sem ga priserčno ljubila; kervizejne zverine so ga strašno razmesarile, — mertev je, jaz, mati sem zapuščena vdova, vi pa, moji otroci, nimate več očeta. Umorili so njega, ki je bil tako dober, blag, usmiljen, vse časti in ljubezni vreden. Tam na Golgati je še enkrat z velikim glasom zavpil, glavo nagnil in dušo izdihnil.

O strašno pričevanje pravičnosti božje, ki ga svet še nikdar ni vidil. Oče vzdigne šibo in tepe svojega Sina, „nad katerim ima vse svoje dopadenje“, in ga tepe tako dolgo, da Sin v grozovitih bolečinah dušo izdihne. Pravični Bog, ako svojemu edinorojenemu Sinu nisi prizanesel zavoljo naših grehov, kako se bo še le nam godilo, nam, ki smo vsi v grehah, kedar pridemo v roke tvoji pravici! Bati se nam je in trepetati, ako pomislimo pravičnost Božjo, ki se kaže na Golgati. —

Ali vendar še nam razsvitljuje upanje naše obupno serce, ako se ozremo nate, križani Jezus. Res, zaperte so usta, in nič več mi ne moreš povedati, da si Bog ljubezni in usmiljenja, pa tvoje svete rane, kri, ki iz njih teče, tvoje roke z žebli prebodene in na križ pribite, tvoja nagnjena glava, tvoja s sulico odperta stran, vse vpije glasno, glasno od kraja do kraja svetá: „Glejte, tako je Bog svét ljubil, da je dal

svojega edinorojenega Sinu, da, kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temoč ima večno življenje“. Jan. 3, 16.

Da, ljubi moji, tukaj na Golgati ste se srečale po besedah kralja Davida usmiljenje in resnica, in pravica in mir sta se objela. Nikdar se niste božja pravica in ljubezen tako očitno pokazale, kakor dans, ko je Jezus, božji Sin, za nas terpel in umerl.

Premišljajmo torej dans bolj na drobno to resnico. Jaz pravim: Jezusova smert nam naj bolj očitno priča:

1. Kako je Bog pravičen, in
2. Kako nas Bog ljubi.

Razlaga.

1. Bog je pravičen; on se ne pusti zasmehovati; njegova jeza zadene vsakega, kdor se prederzne, zanemarjati njegove zapovedi; to je resnica, ki je zapisana skorej na vsakem listu sv. pisma, resnica, ki jo nam terdó strašne svarivne prigodbe. In vendar je današnje dni toliko ljudi, ki Boga popolnoma pozabijo, in si mislijo, Boga kakor mehkega Helija, ki ljudem skozi perste gleda, in šibo prec iz rok dene, če se le nekoliko po verhu svojih grehov obtožijo, ki se celo svojih grehov hvalijo in pravijo: „Grešil sem, pa kaj se mi je žalega zgodilo?“ Ekl. 5, 4. —

O nespametni in abotni ljudje! pravico božjo pred oč vram postaviti, nočem dans govoriti od prevzetnih angeljev, ki jih je Bog pahnil v peklenski brezden, tudi ne od strašnega potopa, ki je bil razun Noetovih vse ljudi potopil, tudi ne od ognja in žveplja, ki ga je nebo na mesti Sodomo in Gomoro dežilo, tudi ne od strašnih kazni, s kterimi je Bog zmiraj grešnike tepel, — ne, od vsega tega hočem dans molčati, in vas peljati samo na Kalvarsko goro, in vam pokazati tam, kako neizrekljivo je tepel Oče svojega Sina. Ali je že kdaj kak hudodelnik umerl tako zapuščen, v tolikih britkostih in bolečinah, kot je umerl Jezus, naš Odrešenik? „Vidili smo ga, izdihuje prerok, „zaničevanega moža v bolečinah, skušenega v terpljenju, njegovo oblicje je kakor skrito in zaničevano — in mislili smo od Njega, da je kakor gobov, od Boga vdarjen in ponižan“. (Iz. 53, 2—4.) Da, Oče prime

za šibo in tepe Sina, in Sin zgubi vse svoje premoženje. Stermite angelji, jokajte ljudje! On, ki je vstvaril vse, kar je in živi, ki oblači rože na polju, in redi ptice pod nebom, On visi nag na zaničljivem lesu, nima kam glave položiti, križ mu je postelj, bolečine in rane so njegovo bogastvo, žolc in jesih pijača. Oh Oče, ljubi Oče v nebesih, usmili se vendar svojega Sina, pokrij mu nagoto, daj slabemu moči! Ne, govori Oče, ne bom se ga usmilil, naj izpije do zadnje kaplje kelih terpljenja! In Oče prime spet za šibo in tepe svojega Sina. In Sin pride ob vso čast in terpi neizrekljivo zasramovanje in zasmehovanje od ljudi! Brezštevilna množica stoji okoli križa, vse se tare ljudi, in oh! nobeden nima usmiljenja s križanim Jezusom, brez občutljeja vpirajo vanj oči, kakor naj-hujši hudodelnik visi med dvema razbojnikoma. Naj hujše hudodelnike pusté v miru umirati, le Njega ne. Zasramujejo še celo na križu umirajočega. „Ki so memo hodili, so ga preklinjevali, s svojimi glavami zmajevali in so rekli: Aha, kako podiraš tempelj božji in ga spet sozidaš v treh dneh; pomagaj sam sebi! Če si Sin božji, stopi s križa. Ravno tako so ga zasramovali tudi veliki duhovni s pismarji in starašini vred in so rekli: Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati. Ako je izraelski kralj, naj stopi s križa in verujemo vanj. V Boga je zaupal, naj ga zdaj reši, če ga ima rad. Lej, je rekel: Sin božji sem.“ (Mat. 27, 39—43.)

Oh, Oče! ljubi Oče v nebesih, usmili se vendar svojega Sina in ne pusti ga tako zasmehovati! Ne, govori Oče, ne bom se ga usmilil, naj izpije kelih terpljenja do zadnje kaplje! In spet prime Oče za tepežnico in bije svojega Sina. In Sin nima tolažbe ne v nebesih ne na zemlji. Oh, premišlujte ga, moža bolečin, in glejte, ali ste slišali kdaj od tolikih bolečin, kolikoršnje On terpi. „Vsa glava je bolna, in žalostno serce, od podplatov do temena ni zdravega na njem, ampak rane, proge, zatekline ne obezane in ne celjene z zdravili, tudi ne z oljem hlajene.“ Iz. 1, 5—6. Na vseh počutkih terpi strašne bolečine; iz njegovih oči se ulivajo potoki kervavih solz, ušesa so polne preklinjevanja in zasramovanja sovražnikov in jezik ves suh žeje prestrašne. V teh grozovitih bolečinah gleda Jezus s križa, gleda po ljudeh in išče tolažbe, pa ni je od

nobené strani. Gleda po sovražnikih, pa ti ga le zasmehujejo in preklinjajo, gleda Janeza, naj ljubšega učenca, Magdaleno, ki ji je bil grehe odpustil, ali ona dva se v solzah topita, gleda Marijo, svojo mater, ali ostri meč bolečin prebada njeno matersko serce. Od ljudi zapuščen se ozira Jezus proti nebu. Oče, oh Oče, potolaži svojega Sina!

Ne, odgovarja Oče, ne bom ga tolažil, naj le pije kelih terpljenja! In Jezus vpije, omaguje pod težo terpljenja: „Moj Bog! moj Bog, zakaj si me zapustil!“ Še povzdigne Oče šibo, vdari po Sínu, in Sin umira. Že se bliža deveta ura, črna tema pokriva zemljo vesoljno, solnce je otemnelo, ko pojemlje luč svetá, prederzni zasramovavci obmolknejo, smertna tihota je na Golgati in čudna groza je gledavcov. — Jezus, terpeči Bogočlovek je v zadnjih zdihljeh. „Dopolnjeno je!“ „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!“ — In serce neha biti, mertvaško blede je Njegovo telo; „nagne glavo in izdihne dušo“. (Jan. 19, 30.)

Oh Oče, nebeški Oče! zakaj mora tvoj Sin toliko terpeti? Zakaj mora tvoj Sin, nad katerim imaš vse dopadenje, v dar prinesli čast, zdravje in še celo življenje. O ljubi moji, nikar ne poprašujmo veliko. Božji Sin je prevzel naše grehe, ponudil se je svojemu nebeškemu Očetu za Odrešenika sveta. Mi vsi smo grešniki zavolj greha naših prvih staršev, grešniki zavolj lastnih grehov. Ti grehi so raztergali ljubezen, ki nas je sklepala z Bogom, vzeli so nam milost božjo in nas pahili v revščino, iz ktere se nismo mogli sami oteti. Razžalili smo Boga večnega in neskončnega; napravili neskončen dolg. Kdo nas bo spet z Bogom spravil; kdo plačal naš neskončni dolg? Že kraljev prerok je govoril: „Brat ne reši, ali bo mar človek rešil? On ga ne bo spravil z Bogom. Tudi cene rešenja njegove duše ne bo odrajtal, če bi se tudi vekomaj poganjal“. (Ps. 48, 8—9.) O zares, strašna nesreča! v katero nas je greh vergel. Sami sebi prepuščeni bi bili živeli vse svoje dni v Satanovi sužnosti, po smerti pa bi se bili vekomaj pokorili v peklenškem ognju. Zdaj pa se zahvalimo z ginjenim sercom svojemu Zvelicarju za neizrekljivo dobroto, katero nam je dodelil. On, večni Sin božji se je ponudil za nas srednika in spravnika. „Presveti Oče, je rekel, vem, ljudje

so Te strašno razžalili, derzno so prelomili Tvojo voljo, ter se spuntali zoper Tebe. Po nepremeljivih postavah Tvoje pravičnosti so dolžni, popolnoma zadostiti Ti za to nečast. Pa ti revni nezmožni ljudje Ti ne morejo vekomej zadostiti, naj Ti jaz zadostim. Njih grehe hočem jaz prevzeti in Ti odrajtati rešilo za nje, da jih spravim s Teboj in otmem pogubljenja“. Tako je govoril Sin, in Oče je zadovoljen s tem. Zapustil je Sin božji svoje nebeško veličastvo in prišel je v podobi revnega hlapca v to dolino solz, živel je v revščini, v poniževanju in preganjanju, in je terpel naposled neizrekljive bolečine ter je pretil na križu svojo kri do zadnje kaplje. Oh, koliko zadostenje je tirjal Oče od svojega Sina! Kako visoka je bila cena, za katero nas je odkupil božji Sin od večnega pogubljenja! O zdaj se ne čudim več, ko se je o Jezusovi smerti zemlja tresla, ko so skale pokale, in se je pregrinjalo v tempeljnu pretergalo po sredi od verha do tal, ter so se pričujoči groze tresli, terkali na persi. Nikdar se še ni božja pravičnost tako strašno razodela, kakor tukaj. — O grešnik! ozri se na križanega Jezusa, in spoznaj ostro božjo pravičnost, zakaj: „ako se je na zelenem lesu to godilo, kaj še le se bo na suhem?“ Luk. 23, 31. Ako je moral Jezus, zgolj nedolžnost in svetost, toliko terpeti zavolj naših grehov, kaj čaka še le nas, ako ne nehamo klicati čez se maščevanje neizprosljivega Sodnika? Glej zaslepljene Jude, ki so upili: „Njegova kri naj pride nad nas in nad naše otroke!“ Mat. 27, 25. Njih mesto leži v razvalinah, z lakoto, kugo in mečem jih je bilo milijon pomorjenih, ostali so bili razkropljeni na vse štiri kraje svetá, in še dandanašnji leži na njih prekletstvo, ki so ga nad se priklicali njih neverni in terdovratni očetje. O grešnik! boj se, kmalo bo morebiti mera tvojih pregreh polna, kmalo se bodo stekli za te dnevi milosti, in božja pravičnost te bo vergla v brezno večne pogube. — V Florenci je živel pobožen mašnik. Ime mu je bilo Hipolit Galeatin. Namest zerkala je imel na zidu pri oknu podobo terpečega Jezusa. Pred to podobo je stal vsak dan po več ur, premišljevaje terpljenje in smert svojega Odrešenika. To je vidila neka posvetna lahkoživka, ki je njemu nasproti stanovala; misleč, da se duhoven ogleduje v zerkalu, se je je-

zila nad njim, dasiravno je ona z lepotičenjem in lišpanjem polovico dne pred zerkalom opraviti imela. Ko ga nekega dne sreča, ga popraša posmehljivo, kakšno zerkalo da nek ima, rada bi ga vidila. „To se lahko zgodi“, odgovori resno duhoven; gre domu; vzame s stene podobo terpečega Jezusa, podá jo posvetnici in pravi: „Glej, moja hči, to je tisto zerkalo, v katerem se jaz vsak dan ogledujem, tudi tebi bi ne škodilo, ko bi se zdaj vanj ozerla“. Podoba je bila terpečega Jezusa, ki je bil ves v ranah in kervi, ternjevo krono je imel na glavi, zlomljen terst v roki, in pod njo so bile zapisane besede: Ecce homo! Ko vidi lahkomiselná grešnica to podobo, jo rudečica polije in groza ji presune serce. Duhoven zapazi to in pravi: Kaj ne, ljuba moja! ti poznaš to podobo, Jezus je, naš terpeči Zveličar. Ako je on, božji Sin zavolj naših grehov toliko terpel, kaj čaka še le nas, ki živimo tako lahkomiseljno tje v en dan, zametujemo božjo milost, nakladaje si greh na greh? Oh, nehajmo vendar enkrat Boga žaliti, ker strašno je, priti v njegove roke“. Take in enake besede so omečile razuzdanjko. Glasno se zjoka, odpove se razuzdanosti in se do smerti ostro pokorí. — Ljubi moji! kako dobro bi bilo za nas, ko bi tudi mi posnemali to srečno spokornico! Da bi pa toliko rajše storili, premisslujmo zdaj, ko smo spoznali v terpljenju in v smerti Jezusa pravičnost božjô, še božjo neskončno ljubezen do nas!

2. Premisslujmo Jezusa na križu. Njegova glava je pokrita s ternjevo krono, njegove roke in noge so prebodene z žebli, in na les pribite; njegovo presveto telo je vse v ranah in kervi, minula je njegova lepota in moč, minulo njegovo veličanstvo; počasi le mu bije še njegovo britkostno serce, in samo tihe, komaj razumljive besede izgovarjajo njegove umirajoče usta. — On moli. In kako moli? Ali kliče mar Božjo pravično sodbo nad svoje sovražnike in morivce? Ne, ampak prosi njim in vsem ljudem odpuščanja in milosti. „Oce, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“ Luk. 23, 34. „Oce, odpusti znorjeni mladosti razuzdanosti, ki jih uganja v svoji slepoti; odpusti staršem njih mnoge krivice, s kterimi si vest obkladajo; odpusti priletnim njih hudobije, s kterimi te še na pragu v večnost žalijo; odpusti vsem ljudem

njih grehe! Glej Oče nebeški, zdaj ti darujem zanje v spravo kervavo daritev; umiram za nje, da oni živé!“ Kolika ljubezen, ljubi moji! Tukaj na križu imamo preserčno, nezasluzeno, naj rodovitnišo ljubezen.

a) Kako lepih, kako sladkih besed so velikrat ljudje! Hribe in doline nam obetajo. Kedar je pa treba pomagati nam, in pokazati ljubezen v djanju, takrat se prepričamo v svojo žalost, da so bile obljube le prazne besede. Malo jim je mar, iz nadlog nam pomagati. Kako vsa drugačna je pa Jezusova ljubezen! Dokler je živel, nam je pravil, da nas ljubi. Da nas je tudi zares ljubil, pokazal je v djanju, ker se ne morejo sošteti dobrote, ki jih je delil ljudem, dokler je bil na zemlji. Učil je nevedne zveličanskih resnic, grešnike je sprejemal in jim grehe odpuščal, tolažil je žalostne, ozdravljaval bolnike, obudoval mertve in delil je dobrote povsod, kamor koli je prišel. Ali naj bolj nam je skazal svojo ljubezen še le na križu. Da bi to ljubezen vam popolnoma pred oči postavil, mi zmanjkuje prilik in besed. Mislite si, eden izmed vas bi bil za vse žive dni obsojen v ječo zavolj velikega hūdodelstva. Prizaneseno mu bo le, če gre kdo drug do smerti namesto njega v ječo. Revež! prosi zdaj svojega prijatla, na kogar ljubezen si toliko zidal, ali mu še celo veliko dobrega storil, prosi ves svet, naj gre kdo namesto tebe v ječo — zastonj! Saj je že neverski pesnik rekel: „Dokler si srečen imaš mnogo prijatlov, kedar pa nastopijo tamni časi, boš sam“. Ali oh kako visoka, kako globoka, kako neizrekljiva je Jezusova ljubezen! Česar bi nobeden na svetu ne storil za nas, to je on storil. Ne naprošen, ampak iz proste volje je prevzel naše grehe, 33 let je živel kakor ubog jetnik v ječi umerljivega telesa, prelil je na križu med nedopovedljivim terpljenjem svojo presveto kri, naj otme nas peklenške ječe, v katero smo bili vsi obsojeni, in naj zadobi nam ljubezen božjo, njegove rane so naše zdravje, njegova kri je naša tolažba, njegova smert naše življenje. O Jezus, kako bi se ti zahvalili za tako priserčno, tako velikodušno ljubezen!

b) Kdo smo mi ljudje, da nam je on skazal toliko ljubezen! Ah, kaj drugega, kot ničaste stvari, nezvesti grešniki, ki smo za naj večje dobrote nehvaležni. Koliko jih je,

ki ne mislijo vse leto na Jezusa, ki ga ne poznajo in se še ne zmenijo zanj. Ne obiskujejo ga v cerkvi, ga ne molijo in se mu ne uklanjajo. Ne spomnijo se njegove ljubezni, in mu niso hvaležni za milost odrešenja, ne, ampak služijo svojim strastim in razuzdano živijo in ga tako vnovič križajo. — In on, vsemogočni Sin božji, ki nas tako malo potrebuje, kot červa v prahu, in kogar angelji na kolenih klečé molijo, se poniža zavolj nas do podobe hlapca, terpi za nas, in umerje zaničljive smerti na križu. — Angelji, imenitni nebeški duhovi so grešili, pa ni se jih usmilil, ampak vergel jih je v neskončno terpljenje; mi revne stvari pa smo grešili, in še grešimo brez števila velikrat, in on se nas usmili in nas olme s smertjo na križu. Glejte, kolika ljubezen do nas! ker kakor reven črviček ni vreden, da bi mu mi dali serca svojega, ali celo umerli iz ljubezni do njega, tako tudi mi nismo bili vredni, da je Jezus nas ljubil in šel iz ljubezni do nas v smert. O zahvalimo se mu dans ginjenega serca za njegovo darovavno ljubezen, ker ona je steber našega upanja, izvir našega zveličanja.

c) Imenitna slovesna ura, je rekel nekdam zgovorni Laktanci, „Jezus razpne na križu svoje roke, meri svet in šteje brezštevilne narode, ki imajo priti in počivati v njegovem naročji“. Vsem je zadobil dans odpuščenje grehov, vsem je odperl dans vrata nebeške. V tistem hipu, ko je nagnil na križu glavo in umerl, je spravil ljudi z Bogom, začel z nova ljubezen, ki jo je bil greh razderl, satanovo kraljestvo je bilo razdjano in odperte vrata nebeške, ki so bile zaklenjene 4000 let. Zdaj so plačani dolgovi naših grehov, božji pravici je zadosteno, in rešeni smo z drago kervijo neomadežanega jagneta. Kdor se le hoče zveličati, se lahko zveliča. Akoravno smo velikrat prelomili božje zapovedi, morebiti večkrat, kot imamo lás na glavi, vendar ne smemo zato obupati, saj imamo, kakor pravi sv. Janez, besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa, Pravičnega, on je sprava za naše grehe, ne pa samo za naše, ampak tudi za grehe vsega sveta“, I. Jan. 2, 1—2. Usmilil se je skesanega razbojnika na križu in mu rekel: „dans še boš z menoj v raju“; Luk. 23, 43. gotovo tudi nas ne bo zavergel, ako se oberremo k njemu s potertim sercom

in z resnično pokoro. O zberimo se torej, ljubi moji dans pod križem našega ljubega Odrešenika, jokajmo solze hvaležnosti, kesanja, ljubezni in recimo mu: O Jezus, naš križani Zveličar! tebi smo vse dolžni, od tebe imamo vse na tem svetu in v večnosti. O Jezus, ker si zgolj čista ljubezen, naj gori tudi naše serce ljubezni do tebe vekomej!

Ali o moj Bog! koliko je ljudi, ki ne ljubijo Jezusa, vračujejo mu velikoveč njegovo ljubezen z gerdo nehvaležnostjo in ga neprenehoma žalijo z ostudnimi hudobijami. Vsi merzli so do njega, ne mislijo nanj, ga ne obiskujejo v sv. Rešnjem telesu, ga ne molijo in ni je hvaležne besede iz njih ust, ampak neprenehoma služijo grešnemu poželenju in z nogami teptajo njegovo presveto kri.

S k l e p.

O ljubi moji! ako smo bili tudi mi do zdaj med zaslepljenimi, obžalujmo vsaj dans svoje gerdo in grešno obnašanje, pokleknimo pod križ kervovečega Jezusa in zdihujmo s skesanim in potertim sercom: O Jezus, križana ljubezen, preklet bodi greh, ki te je na križ pribil, razderl vez svete ljubezni, božjo pravičnost nadražil in nam žugal z večno pogubo; zanaprej se hočemo vsakega greha varovati, dans ti obljubimo večno zvestobo in ljubezen in jo zapečatimo s tvojo presveto kervijo, ki si jo za nas prelil. V tvoji ljubezni hočemo živeti, v tvoji ljubezni umreti, vekomej v tvoji ljubezni biti, o Jezus, Bog ljubezni, pomagaj nam in poterdi nas v tej ljubezni! Jezus, tebi živim; Jezus, tebi umerjem; Jezus, tvoj sem živ in mertev! Amen.

Pridiga za veselo Velikonoč.

(Aleluja! Kristus je od smerti vstal; gov. M. H.)

„Jezusa iščete Nacarenskega: ustal je, ni ga tukaj.“ Mark. 16, 6.

V v o d.

Zvečer pred veliko saboto Judovske velikonoči sta Jožef in Nikodem sveto kervavo truplo Jezusovo rahlo s križa snela, v drago tenčico z dišavami zavila in v nov iz skale izsekan grob položila. Tam je ležalo presveto kervavo in križano truplo, neizrekljiv, sladek mir se je svetil iz prelepega obličja zamerlega Gospoda. Kamen je bil zavaljen pred duri groba, zraven so še vojaške straže pred njim stale. Tiho je prešla sabota. Pervi dan po saboti, to je današnja nedeljo, solnce še ni izza gor prisijalo; glej! se oživlja sveto truplo, in lepše kot solnce ustane Jezus od smerti po nebeško spremenjen. Zemlja se trese, angelj pride od nebes in odvali kamen od groba, naj se vidi, da ni več Jezusa v njem. Njegov obraz se sveti kot blisk, njegovo oblačilo je pa belo ko sneg. Vojsaki, ki so stražo imeli, omedlijo strahu.

Ko zjutraj zgodaj tri Marije, Marija Magdalena, Marija Jakobova mati in Marija Salome k grobu prihitijo, presveto truplo preljubega Gospoda z žlahtnimi mazili mazilit, najdejo prazno pokopališče in slišijo oznanenje angelovo: „Jezusa ni tukaj, ustal je, glejte, prazno mesto, kamor je bil položen!“

Kristjani! sveta novica: Gospod Jezus je ustal od smerti — je letela kot blisk po Jeruzalemu in celi deželi: ta novica: Jezus je ustal od smerti, se glasí danas po vsem keršanstvu, se poje pri vseh oltarjih, se oznanuje od vseh pridižnic: Sveti nauk te resnice naj bo tudi zapopadek moje pridige. Pripravite se!

R a z l a g a:

Ena beseda je, katero danes verni kristjani vseh jezikov in krajev svetá v ustih imajo, in ž njo svoje velikonočno veselje oznanujejo; ta beseda je „Aleluja“, po našem: Hvalite Gospoda, zakaj danas je dan, ki ga je stvaril Gospod, naj se veselimo in radujemo“. Ps. 117.

1. Aleluja! Jezus Kristus je ustal in živi. Resnica, da je Jezus Kristus na križu umerl in tretji dan od smerti ustal, je spričana in gotova, kakor nobena druga zgodba. Kakor pa je Jezus resnično ustal, kakor je bil sam popred povedal, je tudi resnica vse drugo, kar je učil in oznanoval, je tudi on tisti, kterega se je sam imenoval, Odrešenik naš in Sin božji. Kakor gotovo je ustajenje Jezusovo, tako gotovo je naša sv. vera resnica. O, podverzimo se popolnoma tej sveti veri, imejmo vse za resnico božjo, kar nam On, ki je iz svoje lastne moči od smerti ustal, po svoji sveti katoljški cerkvi verovati zapoveduje.

Ker pa je Jezus od mertvih ustal in živi, naj bo tudi naša vera živa in delavna; ne delajmo več tistih grehov in hudobnih del, od katerih nas je Jezus odrešil, ne vračajmo se nazaj v nečistost, lakomnost, nevošljivost, jezo, prepir, lažnjivost in zvijače. Ne bodimo več podpihovavci, obrekovavci, preklinjavci, zmerjavci, prevzetneži, štimanci, učeniiki krivih naukov, zoperni in nepokorni predpostavljenim, brezvestni, brez usmiljenja in ljubezni. Ustanimo tudi mi k svetemu življenju, in hodimo v luči vere, poštenosti in pravičnosti!

2. Aleluja! Jezus je ustal in živi. Dolge leta se je moral braniti in bojevati zoper svoje sovražnike, in ko so ga naslednje na sramotljivi križ upravili, se je zdelo, da bi oni prav imeli in premagali; pa on ustane od smerti, osramoteni se zakrivajo sovražniki; hudobija je premagana, pravičnost pa zmaga. Veseli se keršanska duša, resnica in pravica vselej zmaga, vselej obstoji! Se sicer zgodi, da se pravični, resnični in pobožni kristjan večkrat zasmehuje, zaničuje in tudi preganja, ko se zraven hudobni, goljufni in lažnjivi napihuje in košati; se sicer zgodi, da pred svetom krivica in zvijača obvelja, pravica pa in nedolžnost na zgubi ostane; da pridnemu in pobožnemu vse na robe gre in nesreča in reva mu je vedno za petami, malovrednemu in goljufnemu pa povsod sreča, štimanje in dobicek cveti; pa enkrat obvelja pravica in pride vracilo — velikrat že v tem življenju, gotovo pa tam. Placilo ali kazen doseže enkrat vsakega, kakor je zaslužil. Ki so tukaj z Jezusom in za Jezusa terpeli, bojo tam njegove

časti deležni. V bukvah modrosti se bere: „Duše pravičnih so v božji roki, in terpljenje smerti se jih ne bo dotaknilo. Abotnim se je zdelo, da bi bili umerli in njih ločenje, so menili, da je terpljenje, in njih odhod od nas pokončanje; oni pak so v miru. In ako so pred ljudmi bolečine terpeli, je njih upanje polno neumerljivosti. Malo huđega so terpeli, ali veliko dobrega se njim je zgodilo, ker Bog jih je skušal in jih je sebe vredne našel. Kakor zlato v peči jih je skušal, in kakor žgano daritev jih je vzel in s časom bojo vsi imenitni. Pravični se bojo svetili, in kakor iskre na terstinju bojo skakali. Neverniki bojo sodili in gospodovali nad ljudstvi in Gospod bo nad njimi vekomaj kraljeval“. (Mod. 3, 1—8.)

3. Aleluja! Kristus je ustal od smerti, smert je premagana, premagan je pekel. Ker je Sin božji človek postal in prostovoljno smert na se vzel in pokoren bil do smerti na križu, je za nepokorščino človeka zadosti storil, je kazen greha, ktera je smert, prestal; je človeški rod z Bogom spravil in večno življenje nam pridobil. Kakor nam je svoje človeško življenje dal in ga zopet povzel in iz lastne moči od smerti ustal, ima tudi oblast, nas od smerti in gnilobe zbuditi in nam ustajenje dati. Kakor je po Adamu smert prišla na svet, je po Jezusu ustajenje prišlo in življenje. — Kakor gotovo je Kristus sam tretji dan od mertvih ustal, zbudil gotovo bo tudi nas; dopolnil bo, kar je obljubil: „Pride ura, da bojo vsi, ki v pokopališčih spijo; zaslišali glas Sina božjega in pojdejo iz grobov“. O vesela velikanoc našega ustajenja, mi te pozdravljamo: Aleluja! hvalite Gospoda! Naj ta revni život naš od starosti in boleznj razpade in služi červom v živež; naj naše casno življenje v revah in težavah mine, saj bomo enkrat ustali, in to strohljivo, revno, nicemerno truplo se bo v castiljiv, lep, mlad in nestrohljiv život spremenilo! In kedar nam smert tiste pobere, ki jih nar bolj za ljubo imamo, kedar pri parah ljubih staršev, dragih bratov, sester in prijatljev jokamo, kedar zvestega moža ali skerbno ženo, ali ljubceka ali ljubico svojega serca, rahlega otrocica svojega pokopljuješ: o tedaj nocemo obupati, saj imamo tolažbo svete vere, saj imamo sladko upanje, da naših ljubih

nismo za vselej zgubili, da jih bomo spet vidili na slednjo veliko-noč pri veselem ustajenju!

Oh veselo ustajenje! kdo bo imel veselo ustajenje? Vsi, kateri so v Kristusu zaspali. Kteri pa zaspijo v Kristusu? Tisti, ki umirajo v živi veri v Kristusa, ki v njega upajo, njega čez vse ljubijo in njemu svojo dušo izročijo. O Jezus Kristus, v tebi hocemo živeti, v tebi umreti, daj, da v tebi tudi ustanemo. Aleluja! Amen.

Pridiga za velikonočni pondeljek.

(Zakaj da ne ustanemo iz groba svojih pregeh; gov. L. D.)

„Kakor je Kristus od mrtvih ustal, tako hodimo tudi v novem življenju.“
Rim. 6, 4.

V v o d.

Velika noč je tisti dan, ko je Jezus Kristus od mrtvih ustal, se njegova duša spet s svojim telesom sklenila, kot zmagovavec smerti, pekla, hudiča in sveta prišel iz groba, pred kterega je bil kamen zavaljen in zapečaten. Ta dan je eden nar svetejših in nar imenitniših, kar jih obhajamo verni med letom. Praznovali so ga od zacetka kersanstva ne samo, kakor druge imenitne praznike, ampak 50 celih dni, da so bile prepovedane v prvih osmih dnéh vse hlajpce dela, in le tako se obnašati, da so nebesa vesele bile življenja vernih kristjanov. Še le poznej, (leta 1094), ko so ljudje bolj mlacni, za sv. reci kristjani zanikerni postali, so sv. oce papež Benedikt XIV. velikonočne praznike nekoliko zmanjšali, in samo dva dni odlocili, da sta zapovedana praznika. Danes obhajamo drugi dan velikonočnih praznikov. Pač bi bilo potreba, da bi tudi mi tako imenitne dni Bogu v čast, materi sv. cerkvi v veselje, sebi v zvelicanje obracali, kakor nas prav resno opominja pretekli postni čas, velikonočna spoved in sv. obhajilo, zvelicavni dnevi sami. Ali oh! kako redko se vse to spolnuje! Od kod pa to pride? Odkod da tako slabo svojega Jezusa posnemamo? da tako malokdo po duhovsko

iz groba svojih pregreh ustane? To, dragi moji! bi vam dans rad v zveličanje vaše na kratkem le povedal. Kaj ne moj Jezus! da nam boš pomagal, da bomo iz groba svojih pregreh srečno ustajali? in vi! kaj ne, da bote zvesto poslušali?

Razlaga.

1. Da jih tako malo na duhovno vižo iz groba svojih hudobij ustane, pride prvič, odtod: ker ljudje greh le obsekujejo, in ga nočejo s korenino iz svojega serca izrovati. Kar je lože, se stori; kar je teže, se pa opušča. Ta se očitno krasti, ropati varuje, da pa enega ali drugega s kako zvijačo, goljfiyo kje osmuka, tega se nič ne boji; tega ne opusti. Uni s svojim klafanjem, ponočnim potepanjem res nič več očitnega pohujšanja ne daje; tode vmazane misli, ostudne želje se mu po glavi verté, jih radovoljno v serce zapira, se v njih raduje, jih z veseljem pase in redí. Pri tem ni več viditi, da bi kako očitno sovražtvo s sosedi podpiral, tožbe napravljaj; ali njegovo serce je polno jeze, se veseli, če se bližnjim hudo godi, ga serce boli, če ga je ena ali druga sreča došla. Ali naka, to bi ne smelo tako biti! Ako hočeš tak kraj obdelati, kjer ternje, robida raste, da bi kaj na njem usjal, še ni zadosti, da le ternje posekaš, en malo zemljo okoplješ; potreba je, da vse s korenino skoplješ, požgeš, pokončaš, zemljo zrahliš, in potlej ji seme izročiš, da bi zrastle in sadu obro-dilo. Tako naj bo tudi pri tvojem ustajenju, pri tvojem po-boljšanju. Ni zadosti da se velikega greha varuješ, tudi ko-renino je treba izrovati, hudo nagnjenje zadušiti, čisto zatreti. Vse tvoje dušne in telesne moci naj bojo le v to obrnjene, kaj veliko dobrega storiti, greha pa, če je tudi le senca od njega, se je bati kot strupene kače!

2. Da jih tako malo iz groba pregreh vstane, je dru-gič odtod, ker se ljudje bližnih priložnost in nevarnost v greh ne varujejo in ne ogibljejo. Saj vam je znano, da se opeče, kdor se z živo žerjavico pečá in jo po rokah nosi; kdor s smolo kaj opraviti ima, se vmaže. Tako clo-vek, ki se priložnosti v greh ne ogiblje. Naj bi Eva ne bila tje hodila, kjer je drevo stalo, od kterega je bil Bog prepo-vedal jesti, bi jej gotovo ne bilo nikoli tako globoko spod-

letelo, da je v tolikšno nesrečo potopila samo sebe in nas vse. Naj bi se ta sin, una hči une hiše bila bolj ogibala, da bi se s tim in s tim ne bila toliko pečala, ki jih je že toliko in toliko pohujšal, zapeljal, bi se bila tudi po letošnji velikonočni spovedi nedolžno ohranila. Naj bi tale igravec, uni pijanec v tisto kerčmo nič več hodil ne bil, bi se gotovo v svoje nekdanje nevarnosti povernil ne bil. Kdor se v nevarnost podaja, spušča, bo v nevarnosti konec vzal. Pri nas pa, kaj ne, dragi moji! se to nikoli več godilo ne bo! Nikoli več se ne bom v kake nevarnosti podajal; sem že dosti skušil, kako slab in reven da sem; kako rado in kmalo da mi spodleti, če se nevarnosti ne ogibljem. Tebi o Jezus! ki si dans svoj grob zapustil, tukaj obljubim in prisežem, da se bom skerbno varoval vsake priložnosti, ki bi me znala pahniti v grob poprejšnega greha, ko bi mi greh še tako prijetno obljubo delal; še toliko časnega dobička obetal; še tako prijazno se mi prilizoval, greh mi vendar zmiraj ostane grob, ki je zunaj pobeljen, od znotraj pa poln gnjilobe, ostudnosti in smerdljivosti.

3. Da jih toliko v starem grobu svojih pregreh ostane, da si iz njega ne pomagajo, je tretjič od tod, ker se tako radi zgovarjajo: Saj se nisem vstanu poboljšati, kar sem, to sem! Saj me nihče pre naredil ne bo, naj počne z menoj kdo, kar hoče. Česar sem se navadil, to znam. Pred Bogom tako nihče brez madeža ni; vsak ima svoje slabosti: jaz, kakor drugi. Saj vendar še nisem nar slabši, koliko je hušjih, kot sem jaz. Neumni, nespametni zgovori! Koliko tavžent in tavžent jih je, ki so svoje hudo nagnjenje srečno premagali, svoje strasti zaterli in stanovitni spokorniki do konca svojega življenja ostali! Kako lepo so se nekteri vojskovali, sami sebe zatajevali, svoj križ zadevali, ga za Kristusom zvesto nosili! Nekteri so bili popred vsi jezi in togoti podverženi, da so radi preklinjevali, zdražbe, sovraštva, kreg napravljali, pa so pocasi vsi pohlevni in krotki postali, ter se Jezusovega nauka poprijeli: „Ucite se od mene, ker jaz sem krotek in iz serca ponižen“. Sv. Avguštin, ko je slišal od sv. Antona pušcavnika, kako da živi, je bil tako ginjen, da je s solznimi ocmi Alipiju, svojemu prijatlu, pravil: kako se

nam bo godilo? Nevedni in prosti bojo večnega življenja deležni, mi pa pri vsi svoji učenosti in imenitnosti se valjamo po blatu mesenega pogubljenja in nesreče. Ali se bomo še dalej sramovali za njim hoditi, kateri so nam tako lepo pot proti nebesom kazali? Kar je unim mogoče bilo, zakaj bi tudi nas eden speljati ne mogel? Se sterga svojemu prijatlu iz roke, hiti na vert, kjer se pod drevo v senco vsede, in na tihem svoje življenje premišljuje. Še nikoli mu gnada sv. Duha ni tako široko oči odpirala, da bi bil tako jasno gledal svoje pregrešno življenje, kakor ga je gledal ravno zdaj. Debele solze se mu udirajo po licu, in od velike britkosti ne vé, kam da bi se djal, kaj da bi počel? Kar zasliši nek glas, ki ga kliče: Avguštin! vzemi in beri! Gleda, zagleda bukve sv. pisma na mizi, jih odpre in bere list sv. Pavla, ki je za Avgušтина takrat, kot nalašč pisan bil. Ponižno sprejme vse opominovanje; ves drugačen postane, da je obračal vse drugo življenje v službo božjo, sebi in svojemu bližnjemu v zveličanje. Dragi moji! kaj se bote mar vi te vojske ustrašili, orodja od sebe metali in vse v nemar puščali? O nikar ne glejte na tiste, ki so še niže v grobu pregrehe kot vi, ozirajte se raji po tistih, ki so z božjo pomočjo srečno premagali svét, meseno poželjenje in vse napeljevanje v greh. Tista gnada, ki je une podpirala, bo stala tudi vam gotovo na strani!

4. Da jih toliko iz groba svojih pregreh ne ustane, je poslednjič odtod, ker se ljudje pripravnih pripomočkov ne poslužijo. Taki pripomočki so: Molitev, premišljevanje, spraševanje vestí, vredno prejemanje sv. zakramentov, sosebno da se večkrat k spovedi gre, in k sv. obhajilu približuje. Kar je ribi voda, to je človeku sv. molitev. Če se riba iz vode potegne in na suho dene, kar pojemati začne, in ravno tako se s človekom in njegovim duhovnim življenjem godi, ko enkrat sv. molitev opusti. Kakor so Filistejci Samsonu oči steknili, da ni nič okoli sebe vidil, ko so ga v svojo oblast dobili; tako hudobni duh človeku premišljevanje pobere, ker dobro vé, kako da je premišljevanje nar. potrebníši pripomoček, da se spozna, pri cem da je: spoznanje samega sebe pa je nar. lepša, nar. bolj gotova pot k popolnamosti. —

Pridni kupec zvesto svoje bukve pregleduje, v ktere zapisuje, koliko kupi, koliko prodá, ali ima kaj dobička ali zgube. Tako bi imel človek pridno pregledovati bukve svojega življenja, da vé, pri čem da je, ali ima kaj zaloge za srečno večnost; ali je na poti proti nebesom ali morebiti na poti pogubljenja. — Sv. spoved je naši duši tako potrebna, da pri življenju ostane, kakor je potrebno dihanje, da živimo. — Kar je kruh ali kaka druga zdrava jed našemu telesu, to je sv. Rešno Telo naši duši. Naj bi človek delj časa nič ne jedel, kako bo oslabel, ali clo za lakoto umreti mora, in če delj časa nič k sv. obhajilu ne pristopa, se bo ž njegovo dušo ravno tako godilo.

S k l e p.

Ti pripomočki, dragi moji! vas bojo obvarovali dušne smerti, pa vam tudi ohranili duhovno življenje. Oh sreča vaša, dokler jih bote ohranili, se v njih vadili, kakor hitro jih bote pa jeli opuščati, jeli se bote hitro sami povračevati, sami sebe pehati v grob poprejšnih grehov. In kaj bote si zvolili? kaj ne, da bote z obema rokama poprijeli se tistih pripomočkov, ki nam jih je Zveličar pokazal in zapustil, ki vas nar pred in nar bolj gotovo pripeljejo v sv. nebesa? Ne mene, ampak sv. Pavla, prosim, da bi ubogali, ki vas tako lepo opominja: „Ustani, ki spiš in Kristus te bo razsvetlil. Nikar ne bodite neubogljivega, terdovratnega serca, neobcutljive vesti; uterdujte se v ponižnosti in pohlevnosti; v poterpežljivosti, ljubezni in nedolžnosti. Obhajajte velikonoč ne v starem kvasu pregrehe, ampak odložite teški jarm pregrehe in ponovite, umite se, da bote nove stvari“. Ti pa o Jezus! ki si dans vesel od mertvih ustal, podaj nam svojo mogocno roko, potegni nas iz groba pregrehe, ocisti nam naše serca, stoj nam na strani, da srečno zmagamo! Mogocni zmagovavec! nikar nas ne zapusti! Amen.

Pridiga za 1. nedeljo po velikinoči.

(Kje je mir doma? Gov. M. H.)

„Jezus je stal v sredi med njimi, in je djal: Mir vam bodi.“ Jan. 20, 19.

V v o d.

Današnje sv. evangelje pové: Ker je že pozno bilo po saboti in duri so bile zaperte, kjer so učenci bili zbrani zavolj strahu pred judi, je Jezus prišel in stopil v sredo med nje in je rekel: „Mir vam bodi!“

Mir vam bodi! to lepo pozdravljenje Jezusovo se bere danes z vseh kanceljnov, se moli pred vsemi altarji; zunaj cerkve pa — kaj slišimo? Zunaj cerkve slišiš tožiti, iz vseh novic slišiš brati: Ljubi mir, ki si ga vsi tako serčno želimo, nas je zapustil; vse po svetu nekako čudno vre, in sam večni Bog vé, kaj nas čaka. Jezus nam danes kliče: Mir vam bodi, — po svetu se pa le razlaga: Po miru je djano!

Kaj pa je z Jezusovim pozdravljenjem: Mir vam bodi! Kje je tisti mir, ki ga je Jezus učencem in nam vsem vošil? Kteri mir je Jezus v mislih imel?

„Kteri mir da je Jezus menil in kje da je Jezusov mir doma?“ hocem vam danas povedati.

Razlaga.

Ljubi, ljubi mir! kje si doma? Hodim po hišah in gledam domace življenje v družinah in prašam po ljubem miru. Najdem hiše, kjer mož in žena se lepo zastopita in otroci in hišni se za ljubo imajo. Iz celega serca take srecne družine pozdravim: „Zvelicani so mirni, zakaj otroci božji bojo imenovani!“ Najdem pa tudi še vec hiš, kjer mož in žena v vednem kregu in prepiru živita, kjer so otroci staršem nepokorni, lažnjivi, sovražni, kjer se domaci med seboj zmerjajo, preklinjajo, pikajo in sovražijo. Prec iz takega kacjega gnezda! Hodim po sosesčinah, srenjah, farah in prašam po ljubem miru. Najdem dobre, mirne sosede, ki si prijazno pomagujcjo, najdem dobrovoljne kristjane, ki so ene misli in enega serca za vse, kar je lepega, svetega in koristnega; najdem pa tudi

sosede, ki se še pogledati ne morejo, ki si nasprotujejo, škodujejo, najdem kristjane, ki le prepir sejejo in nevošljivost in hudo voljo: o na takem polju ne more rasti žlahтна in prijazna roža svetega mira.

Se ogledam po svetu, gledam, kako se imajo med seboj cesarji in kralji, ljudstva in narodi; vidim lepe mirne čase, kjer polom orodja molč, in pod banderom žlahtnega mira kmet svoje polja in vinograde obdeluje, in rokodelstva in umetnosti cvetijo in premoženje raste. Pa v takem posvetnem miru se vzdiguje in napihuje in raste tudi prevzetnost in poželjivost in mehkužno življenje, in oh rastejo in se širijo tudi vsi grehi! Pa kakor po letu, kedar je nar lepše in prijazniše jutro bilo, popoldne se rado kako hudo vreme zbere, in hudo neurje priburi: tudi med narodi po dolgem miru rado strašno neurje hude vojske naustane. Že dolgo časa semle se po celem svetu molitve opravljajo za našega svetega Očeta Pija. Glava sv. cerkve terpi in žaluje, — mi pa, njeni udje, molimo in zdihujemo. Na Talijanskem se že dolgo časa zbirajo črni oblaki, tam se nekaj strašnega nareja in kuha. Ako tam zabliskne, strela zadene nas vse. Zatoraj o Bog mira in zmage! ohrani nam ljubi sveti mir; in pomagaj, da zmaga sveta, dobra in pravična reč!

Glejte, ljubi moji! jaz gledam po miru in ga ne najdem med ljudmi, ga ne najdem po hišah, ne po soseščinah, ne po deželah. Kje pa je ljubi mir doma? kje je tisti mir, ktereга Jezus v današnjem evangelju svojim ucencom voši? Keršanski bratje in sestre moje! mir, ki ga je Jezus nam prinesel, ni zunajni mir tega sveta, saj on pravi: „Mir svoj vam dam, ne kakor svet ga daje, ga jaz vam dam“, — na svetu bo vedno vojskovanje, vojskovanje s poželenjem, vojskovanje med ljudmi in narodi, Jezusov mir moraš kje drugod iskati, ga moraš iskati sam v sebi, v svojem sercu. „Znotrajni mir, uci sv. Avgustin, je čistost duše, mir serca“. Ta mir serca imaš, kedar Boga v sercu imaš, kedar imaš gnado božjo, kedar si otrok božji, kedar kakor pohleven otrok, v Boga zaupaš, kedar si prepričan, da si ves čas v roki božji, kedar svojo vest čisto neoskrunjeno ohraniš, kedar se povsod božje volje deržiš, kedar si veren, pohleven, ponižen in

zvest kristjan: „Velik mir imajo, uči prerok David, ki tvojo postavo ljubijo“. Glej, keršanska duša! ta žlahtni mir mirnega, pobožnega serca ti noben ne more vzeti, ta žlahtni mir te bo tolažil v preganjanju in v nadlogi, in ako se ubožtvo, domače škode in nesreče, težave in britkosti nad teboj razlijejo, ako imaš mirno serce, boš v Boga zaupal in terdno se zanesel, da njim, ki Boga ljubijo, vse v zveličanje izide.

S k l e p.

Ljubi kristjani! zdaj veste, kje da je pravi mir Jezusov doma; Jezusov mir prebiva v vernem, keršanskem, pobožnem sercu, ki vselej v Boga zaupa in se njemu izroči. Ohranimo si ta sveti mir; ta sveti mir naj bo naša bramba v vsaki nadlogi, tudi v sedajni burji in nevihti! En gospod je nad vse kralje in cesarje, gospod je, ki ves svet vlada, in ta gospod je pravični pa tudi neskončno milostljivi Bog. Naša pomoč je v njegovem imenu, ki je stvaril nebo in zemljo; k njemu zdihuje vesoljni katoljški svet, več kot 200 milijonov ljudi; on nas ne bo preslišal, ne bo zapustil. Naj se nad nami Njegova volja izide. Naj bo hudo ali dobro, kar pričakamo, zaupajmo, da poslednjič vendar le pravična reč obvelja; in naj nas prijatli zapustijo in od vseh krajev sovražniki zoper nas se vzdigujejo; Gospod bo pokazal, da je on Gospod, in da le on zmago daje. Zatorej klicemo: Oh Gospod miru in zmage! daj nam skoraj slavno zmago, naj se skorej verne ljubi sveti mir! Amen.

Pridiga za 2. nedeljo po veliki noči.

(Od serčnosti in zaupanja na Izraelovega Pastirja; gov. M. T.)

„Jaz sem dobri pastir;“ Jan. 10, 11.

V v o d.

1384.
96
Sv. Norbert, veliki škof v Magdeburgu, je živel v svoji mladosti na cesarskem dvoru. Vse je dobil od Boga, da je mogel svetu dopasti. Bil je plemenitega stanu, bogat,

lepe in krepke postave, in brihtnega, jasnega duha. Vse svoje premoženje je zgolj za nečimernosti in posvetne razveseljevanja obračal. Nekega dne je jezdil v veseli družinji iz mesta na deželo; na potu ga vjame huda ura. Na nagloma udari strela prednj, in kakor bi trenil, je s konjem vred na tleh. Omedli in tako obleži celo uro. Ko se pa predrami in zbrihta, vpraša s pokore željnim Savlom: „Gospod! kaj hočeš, da naj storim? Notranji glas mu odgovori z besedami psalmista: „Varuj se hudega, stori dobro in išči neutrudljivo mirú!“ Pri tej priči je terdno sklenil, se spreobrniti, slovó dati veselju in prijatlom, ter iti v samoto, da bi ondi z oestro pokoro Bogu in kreposti služil. — Kdo je bil Norbert? in kdo tisti svarični notranji glas? Norbert je bil posvetnjak, v čigar sercu je bilo vsega najti, le vere in Boga ne; — bil je zgubljen ovca od Kristusove čede. Zato ga je Kristus, ki se imenuje dobrega pastirja, po notranjem svaričnem glasu k svoji čedi nazaj poklical; zakaj bil je On poslan od Očeta zato, da poišče in zveliča, kar je zgubljenega. — O kako veselo za nas kristjane, da smo tudi mi v varstvu tega dobrega Pastirja, ki za nami zgubljenimi ovcami noč in dan hodi, nas na dobre paše in k hladnim studencom vodi, ja! nas s svojim mesom nasituje, s svojo kervjo napaja! Ves vesel kraljevi psalmopevec poje: „Gospod je moj vodnik, in nič mi ne bo manjkalo. Postavil me je na pašnike in me redí pri okrepčevavnih studenčinah“. (22, 1—2.) O srečna, nad vse srečna duša, ki se ne opera na slabi, zlomljivi terst človeških otrok, ampak se vsa naslanja na vsemogočno palico dobrega Pastirja! zakaj pri Njem najde pomoči, pri Njem tolažbe v grenkosti svojih dni. Tudi nas, ljubi moji! moré vsakdanje terpljenja in Bog vé, če nas ne čakajo še večje. Kje hočemo tedaj pod težko butaro pomoči in tolažbe iskati, če ne pri dobrem pastirju? Rad bi vam potem takem danes govoril od serčnosti in zaupanja, ki ju sme kristjan v svojem težavnem življenju do svojega nebeškega Pastirja imeti. — Od tega me zvesto poslušajte!

Razlaga.

Če se okoli sebe ozremo in premišljamo mnogo stvari, ki nas obdajajo, vidimo, da je vse v nar lepšem redu. Kakor se dan verstí za dnevom, tako se zaporedama versté štirje letni časi. Vse, kar mati zemlja rodi, se spet vanjo povrača. Stvar se stvari, cvetlica cvetlici, trava travi, človek človeku umika, in zdanji rod že dela prostor drugemu. Če spet svoje oči v jasni noči na kviško proti razsvitljenemu nebu povzdignemo, vidimo, kako se vsi ti nad nami migljajoči svetovi sučejo v nar lepšem redu po svojih večnih od Stvarnika jim odkazanih tirih. Vse to nam vprašanje posili: Kdo je tisti, ki vse milijone in milijone stvari tako prečudno viža, da nobena svoje postave ne prestopi? Kdo je, ki vse te brezštevne svetove nad nami v tako soglasnem in vbranem redu vodi, da nobeden, kar trinika v svojem tiru ne zamudi? — Toda pri tem vprašanji zagleda človeška pamet sebi postavljene meje, čez ktere s svojim duhtanjem seči ne more. Le razodenje od zgoraj mu dá zadostiven odgovor, ko mu pravi: Ta, čigar roka zderži nebo in zemljo, čigar beseda ustvari nove svetove, in jih njegov migljej spet naenkrat v nekdanji nič pogrezne, ta je tvoj vsemogočni Stvarnik, tvoj Bog. Ta, ki zvezde po imenu kliče, oblake pod nebom razpenja, gromu in strelam zapoveduje, lase tvoje glave in pesek morjá šteje, ta, ki hodi v perutih jutranje zarje, in čigar slave sta polna nebó in zemlja, ta je tvoj vladar, tvoj Gospod; Ta, ki storja zemljo rodovitno in z blagoslovom napolnjuje slednjo stvar, ta, ki oblaci lilije na polju, zelení travnike in gojzde, in vse v tebi, pod tebo, krog tebe in nad tebo v nezapopadljivem soglasji z neizvedljivo modrostjo vodi, ta je tvoj dobrotljivi Oče, tvoj dobri Pastir, tvoj zanesljivi vodnik, in če te On vodi, ti nicesar ne bo manjkalo. —

Poglej, kako bojec in obapljiv stoji pod znožjem Horebske gore Mojzes. Prikaže se mu Bog v gorecem germu in mu dá povelje: „Pojdi do Faraona in reci mu, naj izpusti moje ljudstvo, da mi v puščavi daruje; zakaj vidil sem njegove terpljenja, in njegovih tožb žalostni glas je do mene prederl skozi oblake“. Mojzes mu reče: „Kdo sem jaz, da

grem k Faraonu, in izpeljam sine Izraelove iz Egipta?“ In Bog mu odgovori: „Jaz sam bom s tebo“. — Mojzes ustane in gre s tim poveljem do kralja. Sicer prihajajo od zdaj zaporedama mnogotere terpljenja, težave in nevarnosti čeznj; pa kakor skala sred morja stoji in se ne odmakne, naj valovi še tako vanjo ploskajo, tako stoji Gospodov služabnik Mojzes serčen v vseh nadlogah zoper vsaki upor sovražnikov. Kaj pa je dajalo poprej tako boječemu Mojzesu toliko serčnost? — Beseda Gospoda: „Jaz sam bom s tebo“. Kakor je pa Bog Mojzesu obljubil ž njim biti, tako je tudi nam Kristus rekel: „In glej, jaz sem pri vas do konca svetá“. Z aposteljnomo toraj smemo reči: „Če je Bog z nami, kdo je zoper nas?“ „Tavžent jih bo padlo na tvoji strani, in desetkrat tavžent na tvoj desni, k tebi pa se ne bodo približali“. (ps. 90) — Sicer se res v okoliščinah našega življenja vidi, kedar viharji nesreče v nas buče, kakor bi nas bila božja roka zapustila; in takrat — o kako težko in britko nam je, se po koncu zderžati in zoper nesrečo ne godernjati! Na enkrat nam vsa serčnost vpade, in zmagana se zdi naša moč. Toda poterpimo! saj Gospod, če se jezí, se ne bo jezil večno, in če prav sem ter tje svoje svitlo solnce za oblake skrije, nam ga ne odtegne za vselej. Naj nam toraj viharji življenja grozé s svojo silo, povzdignimo takrat na kviško svoje oči! Góri, góri nam sveti zvezda, mila in svitla, ki je noben oblak ne zatamni. In od tod doli doní v naše serce tolažbe polni glas: Moj sin! moja hči! ne obupaj, jaz sem svet premagal, tudi ti ga boš; odloži svoje skerbí v moje naročje, jaz sem tvoj varh, tvoj vodnik. — Kakor rosa v mraku stopa na zeleno travo, tako pri tej misli teče nevidna moč v našo dušo, in nič se nam pretežavno ne zdi z božjo pomočjo.

Tako se je napotil sv. Ignaci Lojolan poln gorečnosti in božje ljubezni proti Rimu, da bi od sv. Oceta dovoljenje dobil, naj gre s svojimi tovarši nejevernikom Kristusovo evangelje oznanovat. Ko pride verh grica, od koder se popotniku od gornje strani visoka kuplja slovece cerkve sv. Petra prikaže, mu naenkrat zacne serce vpadati in trepetati, ali ga mar papež ne bo od sebe odgnal. Na tla pade, in ta misel mu zacne žalostne solze izžemati, ktere je Bogu daroval v svoji

molitvi. In od Boga mu pride glas: „Jaz ti bom v Rimu na strani stal“. — Spet se vzdigne, ker Gospod je njegova pomoč, ter gre pred papeža, in vse mu gre srečno izpod rok.

Če se še dalje vprašamo: Kdo pa je tisti pastir, od čigar palice se smemo vselej voditi dati, h kateremu vselej lahko pribežimo in ki nam tudi vselej lahko pomaga; nam odgovori sv. pismo s tim, da ga imenuje 1. našega Očeta in nas Njegove sinove; 2. ga imenuje mater in nas otroke; 3. ljubezen, ktera nas je ljubila, preden smo jo mi ljubili.

1. Spomnite se nazaj, ljubi moji! tistih srečnih in blagih dni svoje srečne mladosti, ki smo jih preživeli v očetovski hiši; tistih dni, ko nam svét nič večí ni bil, kakor domača dolina, ko je bilo vse okoli nas kakor v lepo, jutranjo zarjo zavito, ko so nam še pticki peli, kakor v raji in cvetlice bile naši nar drajši biseri, katerih bi z zlatom in s srebrom ne bili zamenjali. Vprašam vas od tistih rajskih let: Kdo je delal, kdo skerbel za nas? Kaj ne, oče so bili. Če je kruha pri hiši zmanjkovalo, kdo je bolj lakoto terpel, kakor vsakteri otrok? Ali ne oče, ker jim je ta stiska na njih persih ležala, kakor težka butara? Če nas je kakošna nesreča zadela, kje smo dobili pomoči, kje rešenje, kje tolažbe? Saj veste, oče so bili, ki so noč in dan hodili in se trudili; ki jim ni bil noben pot predolg, nobeno vreme nevgodno, nobeno placilo preveliko, noben dar predrag, noben hrib tako visok, in nobena dolina tako nizka, katerih bi za naše sreče voljo prehodili ne bili, nobena nevarnost tako strašna, kjer bi svojega življenja ne bili postavili, da so le svojemu sinu veselje napravili. In kdo je za našo srečo vec prestal in preterpel, kdo se bolj potil, kdo si vec kervavih žuljev prizadjal, kakor oče? — Če pa že telesni oče za svojega sina tolikanj skerbí, koliko bolj še le nebeški Oče skerbí za nas vse, koliko bolj skerbí za nas dobri Pastir, ki pravi, da nas ima zapisane na svojih rokah, in nas z razprostertimi rokami klice: „O pridite, pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obloženi, in jaz

vas bom poživil!“ Tecimo toraj v stiskah in zadregah življenja k temu ljubeznjivemu Pastirju, in skrimo se v Njegovе poveljane rane, katerih odtekla kri kliče na milost in usmiljenje; zakaj v njih smo v zavetji pred vsemi nadlogami, in iz njih nas dereči volkovi izpuliti ne morejo!

2. Zmislite se še enkrat nazaj na vesele ure svoje mladosti, na tiste, ko je bila vsaka žalost tako hitro pozabljena, kakor hitro se je solza v očesu posušila. Če smo jokali, kdo nam je vse solze obrisal? Kaj ne, ljuba mati. Če smo kakošno veselje doživeli, komu smo ga naj poprej razodeli? Ali ne preljubi materi? Če smo zboleli, kdo je čul pri naši postelji? ali ne zvesta, skerbna mati? Kedar je vse po hiši v miru pospalo, bilo je še eno okó, ki je vedno čulo, bile ste še dve roci, ki ste bile sklenjene v molitvi. Bilo je okó morebiti žalostno, bile ste roci morebiti jokajoče matere. In ko smo se bili imeli podati od očetovske hiše po svetu, bila je še ena roka, ki nas je pri žalostnem odhodu z blagoslovljeno vodo pokropila in prekrizala; bilo je še eno serce, ki je pri slovesu od britkosti pokalo. Ko smo že leta in leta bili deleč od doma, še je pri hiši ostala ena duša, ki nas je povsod spremljevala in za nami hodila po vseh potih in ta je bila naša mati, ki je za svojega popotujočega otroka k Bogu molila. O ta materna ljubezen, kako nezapopadljiva, kako globoka je! kdo jo bo zmeril? — Vendar je pa še eden, ki pozna večo ljubezen od materne, in to je ljubezen našega dobrega Pastirja, On nam pravi po svojem preroku: „Ali more pozabiti mati tega, ki ga je dojila, jaz vendar tebe vekomaj pozabil ne bom.“ On je tisti dobri Pastir, ki svojo čedo toliko ljubi, da daruje svoje življenje zanjo, in „vece ljubezni, po besedah sv. Janeza, nima nihce, kakor tisti, ki da življenje za svoje brate“. O ljubezen brez mere in brez konca, ki svoje življenje dá, da naše ohrani, in ki sama umerje, da mi po njej živimo! Kar naše zaupanje do dobrega Pastirja povzdiguje, je poslednjič

3. njegova ljubezen, s katero nas je ljubil, preden smo ga mi ljubili. — Pred nekoliko leti je bil pobožen

Angleški oficir v daljno deželo poslan. Pot ga je peljala čez morje. Bil je le ene dni na morji, ko ustane velik vihar, ki je njemu in njegovi družini s poginom žugal. Oficir je bil pri vsem tem miren, in se za vihar ni zme-nil. Zato mu začne žena očitati, da nima nobene skerbí in ljubezni do nje in do svojih otrok. Na to očitaje ji je le z malo besedami odgovoril, ter šel od nje preč. Kmalu pa se nazaj k nji verne z mečem v roci in ji ga na persi nastavi. Na to se začne žena smejati, in ni ga bilo znamenja, da bi se ga bala. Kako se pa moraš sme-jati, ji reče mož, ko imaš meč na persih, ki te je v stanu pri tej priči prebosti? „Zakaj se hočem bati, mu odgovori, ker vidim meč v roki tega, ki me ljubi? No, jo zaverne mož, zakaj pa hočeš, da bi se jaz viharja bal, ker vem, da je v oblasti mojega nebeškega Očeta, ki me ljubi? —

S k l e p.

Vidite, kako mirno pričakuje z zaupanjem pomoči od zgoraj, kdor spozna ljubezen božjo. „Saj je Bog ljubezen“, pravi sv. Janez, „in kjer je ljubezen, ondi strahu ne poznajo“. K tistemu, ki ga ljubi naše serce, se vselej radi zatečemo. Ker nam je pa sleherni dan, ki ga doživimo, da, vsaki trenutek našega življenja priča nezmerne ljubezni dobrega pastirja, zakaj bi samo njegovega veselja na gori Tabor želeli deležni biti, in ne hrepeneli tudi deležni biti njegove žalosti na oljski gori, in Njegovega terpljenja na Kalvarii? Zató pustimo svetu Njegovo veseleje, ki je vse-lej z grenkostjo namešano; pustimo mu njegove radosti, ki so vselej goljufne, in spomnimo se, da je Gospod naš nar zvestejši vodnik, in naš nar boljši Pastir, On, ki nam pravi: „Kedar bom na križu povzdignjen, bom vse nase vlekel“. O vleci nas toraj, da se nikjer ne pomu-dimo, in potegni nas k sebi v svoje vecne prebivališče. Ta je nas vseh edina želja, ta naša presercna prošnja, to naša goreca molitev v dolini solz. Amen.

Pridiga za velikonoč, popoldne.

(Milošina reši grehov in pomaga v nebesa; gov. J. Š.)

„Kdor se bližnega usmilil, posodi na obresti Gospodu, in on mu bo povernil.“
Preg. 19, 17.

V v o d.

Preljubi v Kristusu zbrani! Veselje danes zagledam, kamorkoli se moje oko oberne. Veseli se mlado in staro, veseli se kralj na svojem prestolu in ubogo siročče v svojem kotiču. In saj je prav; kdo bi se ne veselil danes, ko obhajamo spomin častitega ustajenja našega Gospoda, ki je premagal hudiča in smert, in nam očiten porok postal, da tudi mi bomo enkrat od smerti ustali in za njim šli v boljšo deželo. Mnogo veselja tudi vi imate, ki vam ga iz serca privošim, da bi le vselej pošteno bilo!

Stara šega je v kat. cerkvi, da ob veliki noči kristjani kruhe, meso in druge jedila k blagoslovu prinesejo. Kaj pomeni to, in zakaj se te jedila blagoslovijo? Pomen teh jedil je, naj bi kristjani zraven velikega veselja ne zabili, da jih je v preteklem velikem tednu mili Jezus odrešil. Kolači nas opominjajo tiste ternjeve krone, katero je Jezus v neznanih bolečinah na svoji glavi nosil. Pisanke ali rudeče pisane jajca naj vas opominjajo tistega dneva, kedar bote, kakor pišče iz jajca, tudi vi iz svojih tamnih grobov vstali in na sodbo šli. Hren vas naj opominja, da kakor Jezus, tako tudi človek le po potu terpljenja dojde v večno življenje. Posušeno rudeče meso pomenja neizrekljivo velike muke, ktere je Jezus na svojem telesu terpel, in velikonočni kruh pomenja angelski kruh, kterege je Jezus pri zadnji večerji v spomin svojega terpljenja in svoje ljubezni izročil svoji cerkvi v hrano naših duš.

Vidite, tako vas velikonočne jedila opominjajo britke smerti in terpljenja Jezusa Kristusa in vašega prihodnjega ustajenja, in vas k hvaležnosti budijo! Vživajte jih toraj vselej zmerno in ne le samo zavolj telesnega poželenja, timveč tudi v dušni prid. Da se pa po svetem postnem času, v katerem precej

dolgo mesa uživali niste, ložej požrešnosti varujete, mati kat. cerkev velikonočne jedila blagosloviti veleva, in Boga prosí, da bi vam dobro teknile v dušni in telesni prid. Že mali katekizem nas prav lepo uči: „Blagoslovi se nam vino in meso in druge stvari, naj nam ne škodovajo, ampak Bogu k časti, nam pa k časnemu in večnemu pridu bodo“. Ta blagoslov je pa tudi mocen spomin vam bogatim in premožnim, da ne pozabite v svojem blagostanu revnih bratov in sester, ki v pomanjkanju živé in si svoje hrane sprebirati ne morejo. In ravno v tem namenu tudi jaz zdaj na prižnici stojim; naj bi vas s svojo slabo besedo in božjo pomočjo nagovoril, naj bi bili usmiljenega serca do ubogih in revnih. Govoril vam toraj bom od sreče in prida, ki ga nam donáša keršanska milošna; ona

1. nam sprosi gnado spokorjenja,
2. nam zbríše časne kazni greha in
3. nam je zastava večnega življenja. — Poslušajte!

Razlaga.

1. Milošna sicer ne zbríše grehov, kaj takega zamore le zakrament svetega kersta in svete pokore; ta dva zakramenta je Kristus v ta namen ustanovil. Ako toraj berete v svetem pismu, pri cerkvenih očetih ali v molitvenih bukvicah, da ubogaime dajanje od grehov reši, ne smete misliti, da, ako grešnik le ubogaime daje, je že grehov rešen, ampak, da tisti, kateri rad v bogaime daje, mnogo in veliko gnad dobiva, po kterih se lahko spokori, ako se spoznani keršanski resnici ne ustavlja, in v nepokornosti terdovratno ne zaostane. Bog je neskončno ljubeznjiv in njegova usmiljenost obsega vse njegove stvari; zatoraj ima nad miloserčnimi ljudmi veliko dopadenje, in njim podeluje svojo gnado in milost. On jih razsvetljuje, da spoznajo, kar je prav in dobro; on jih poterjuje v dobrem, in njim daje serčnosti in gorečnosti do vsega pobožnega in lepega, on jih postavlja v okolšine in priložnosti, v kterih lože za svoje zveličanje kaj storijo. To resnico najdemo poterjeno na več krajih svetega pisma. — Ob času, ko so se aposteljni razšli po svetu sv. evangelje oznanovat, je živel v Cezareji nek stotnik po imenu Korneli; bil je lepega

zadržanja in obnašanja, pa vendar je še tičal v ajdovski temoti. Ta človek vidi nekega dne angelja Gospodovega zraven sebe; ta mu veva, naj može v mesto Jope po sv. Petra pošlje, on mu bo povedal, kaj da ima storiti, ako hoče večno zveličanje doseči. Drugega dne dobi tudi Peter neko čudovito prikazen, in povelje od Gospoda, da ima Kornelija vzeti v naročje keršanske cerkve. Tako je Korneli prišel po dvojnem čudežu v katoljško cerkev. Začesadelj se ga je Bog tako čudno in bogato usmilil? Zraven molitve, posebno zavoljo milošine, katero je delil vsak dan med uboge; zakaj angelj, ki je bil k njemu prišel, mu je očitno rekel: Dj. apost. 10, 4. „Tvoje molitve in tvoji milodari so dospeli do narvišega“. Brez usmiljenega serca bi bil Korneli težko kdaj k pravi veri prišel; ampak v paganstvu zaostal in se tako pogubil. Enake milosti ko Korneli, je sprejel tudi viši mitar Cahej. Ta mož je bil veliko grešil, in je tako v nevarnosti nebesa zgubiti. Toda Jezus mu skaže posebno milost, ga zakliče z figovega drevesa, se podá v njegovo hišo, se vsede ž njim k mizi in se obnaša proti njemu ljubeznivo in prijateljsko. Ves ganjen in vesel se je grešnik spreobernal iz celega serca. Ljubi kristjani! kaj mislite, da je Caheju gnado prave pokore in resničnega spreobernenja pridobilo? Kaj drugega, ko njegovo usmiljeno, darežljivo serce. Bil je sicer velik grešnik, pa bil je tudi usmiljen do ubogih, in njim storil veliko dobrega. Kakor je sam k Jezusu rekel: Luk. 19, 8. „Glej Gospod! polovico svojega premoženja dam ubogim“. Darežljivost ga je torej spravila na pot pokore in rešila njegovo dušo. O kako sladka in tolažljiva je ta resnica za grešnika, ki globoko v grehah tiči in si ne ve nikakor pomagati! Grešnik! Ljubeznivo za sirote skerbi, jim v sili po svojih močih pomagaj, njih molitvi se priporočuj, — in gotovo Bog ti bo pomagal, dal ti velikih, še clo čudovitnih gnad in milost, On ti bo razsvitlil pamet in ogrel serce, da se spokoriš in odtegneš večnemu pogubljenju: „Blagor usmiljenim“, zagotavlja Zveličar. Mat. 3, 7, „tudi oni bojo usmiljenje dosegli“. Čuješ li toraj človek, milostljiv bodi, daj ubogaime, kolikor premoreš, zakaj to nar beržej pripomore k pravi pokori, in reši neumerjočo dušo večnega pogubljenja.

2. Milošna pa tudi izbriše časne kazni in nas z nebeškim sodnikom do čistega spravi. Ta dobrota in milost nam je le v tem življenju na ponudbo; hitro po smerti pridemo pred božjo oestro pravico, pred katero ne bo obstalo nič omadežvanega in ktera od nas terjaja vse do zadnjega vinarja. Od tod pride, da pobožne in za zveličanje svoje skerbne duše tudi po svoji smerti v nebesa ne morejo. Niso še popolnoma čiste ali starih dolgov še niso poplačale. Zatoraj v strašnih vicah tako dolgo terpe, dokler se čisto ne spokorijo in vsega dolga ne poplačajo. Kaj pa duše v vicah čaka, nam pové sv. Avguštin in drugi cerkveni očetje: „Naj manjše muke v vicah so večje ko vse terpljenje tega sveta“. Kaj mislite, kaj bi te uboge duše vse ne dale, ako bi si zamogle svoje terpljenje pomenjšati in prikrajšati? Gotovo bi vse storile, naj bi njim še tako težko stalo. Glejte le, ljubi moji, dokler še mi na svetu živimo, smo v stanu vse to plačati in izbrisati, kar smo s svojimi grehi zaslužili, in se tako znebiti strašnih bolečin in muk, ki bi njih v vicah terpeti imeli. In kako to zamoremo? „Po nobenem djanju“, zagotavlja sveti Gregor Nacianski, „se Bog bolj ne potolaži, ko po milodarih“. Vsak, še tako mali dar, ki ga v dobrem namenu siroti podelite, izbrisuje vaše časne kazni, in če ne jenjate ubogaime dajati in si prizadevate zraven tudi lepo živeti. Zagotovljeni bodite, da vam po smerti ne bo treba dolgo v vicah terpeti, ne bo treba, tam zdihovati in plačevati. O kdo tedaj ne bo milostljiv? Milošina nam pridobi prida silo veliko! Z milodari pa zamoremo tudi vernim dušam v vicah na pomoč priti; ako v ta namen ubogaime delimo, se jim terpljenje ali polajša ali popolnoma odpusti. Takih misel je tudi mati kat. cerkev, zatoraj nas uči in nam veva v prid vernim dušam ubogaime dajati, ona nam kliče: „Usmilite se nas! vi ljubi bratje, ker nas je božja roka zadela“. Glejte ljubi moji! tukaj se vam ponuja nar lepša priložnost, naj kažete svojo ljubo hvaležnost svojim rajnim. Dajajte milošino po svojem premoženju in prosite Gospoda, naj jo poverne vernim dušam v vicah, naj njim pomanjša in prikrajša muke, in usmiljeni Oče vaših darov ne bo spregledal, vaših prošinj ne bo preslišal!

Ravno ko to pridigo pišem, mi pride na misel neka bratovščina, ktera je že več let v kat. cerkvi, toda kakor karmelit Košar omenijo, po naših krajih le premalo znana; ta bratovščina se pravi „Velikodušno djanje, ali dar ljubezni za verne duše v vicah“. Ta dar ljubezni, kteri je Bogu močno po volji, ubogim dušam silno hasnoviten in vernim, ki ga storijo, nar bolj koristen, v tem obstoji, naj se zaobljubimo, da vse dobre dela, ktere mi na zemlji sami doprinašamo, ali bojo po naši smerti za nas od drugih doprinesene, že naprej ubogim dušam v dar darujemo, da potem hitrej vecne casti deležne postanejo“. To obljubo naj naredi, kdor je blage volje, kakor mu njegova pobožnost kaže; dobro je, njo tudi večkrat ponavljati. Benedikt XIII., in Pii IX, leta 1852.

Ni treba se bati, da bi, kdor milošno vernim dušam daruje, sam sebe opravil ob potrebno pomoč: „Če mi, pravi sv. Brigita, pomagamo in iz vic le samo eno dušo rešimo, je to našemu Gospodu Jezusu tako povoljno, ko bi bli Njega samega rešili. Ob svojem času nam bo to njemu storjeno dobroto lepo povernil in naša dobrotljivost nam bo k lastnemu pridu.“ Te besede so se nekđaj R. P. Benedikta XIII., ki so v glasu svetosti umerli, tako prijele, da so vse svoje dobre dela vernim dušam izrocili. Beremo od sv. Jere, ki je vse svoje dela vernim dušam v dar dajala, da se jej je ob smertni uri hudi duh prikazal in zaničljivo govoril: „Kako je tako prevzetna in sama sebi neusmiljena bila! Ali se najde veca prevzetnost, kakor če kdo ptuje dolgove placuje, svojih pa ne opravi? Zdaj ob tvoji smertni uri bomo vidili tvojo norost, v vicah boš ti gorela, jaz se pa bom smejal, ko boš ti jokala“. Zdaj se jej pa njeni božji ženin Jezus Kristus prikaže in jo tolaži, rekoč: „Da spoznaš, kako povoljno mi je tvoje delo ljubezni do ubogih duš, ti odpustim zdaj vse terpljenje, ktero bi imela v vicah prestati, in ker sem ti obljubil stoverstno poverniti, zatoraj ti ne le vsega odpustim, temuč bom tvoje večno placilo cbilno povišal, da se ti poverne dar tvojih dobrih del, ki si jih darovala že poprej vernim dušam“. „Vse, kar mi ubogim dušam darujemo, pravi sveti Ambrož, se za nas v gnade obrača, in po smerti stoverstno placuje“.

Glejte, ljubi bratje in sestre moje! tako nam tudi milodari, ki njih za verne duše darujemo, ne pojdejo v zgubo za nas same; ampak Bog nam jih bo povernil; zakaj nar veči dobicek milošne je slednjic,

3. ker daje zastavo večnega življenja. „Blagor mu, govori kralj David v 40. psalmu, blagor mu, ki se zmisi in zmeni ubogih in sirot; ob hudem dnevu ga bo rešil Gospod“. Kaj mislite, ljubi kristjani, kateri dan je neki za nas hudi dan? Ah ta hudi dan ni noben drug, kakor dan smerti, ko imamo nar teže in nar nevarniše vojskovanje premagati. Ta dan je dan razsodbe za celo večnost. Ako srečno premagamo, smo rešeni za vselej, ako pa obnemagamo, smo pogubljeni vekomaj. Kdo je v stanu pomisliti na njega brez strahu in trepeta? Toda blagor kristjanu, ki je bil usmiljenega, dobrotljivega serca; on sme za gotovo upati, da mu bode vsëgamogočni Bog na strani stal, in mu k zmagi pripomagal. „Še nikdar nisem slišal“, pravi sv. Hieronim, „da bi bil kdo nesrečne smerti umerl, ki rad vbogaime daje; on ima preveliko priprošnikov pri Bogu; in da bi teh Gospod ne slišal, skoraj ni verjeti!“ Ja ljubi moji! za res, ako ste prav usmiljeni in darežljivi, vas Bog ob smertni uri zapustil ne bo; lepe besede: „Bog plačaj stokrat in petdeset“, ki jih hvaležne duše za vas proti nebu pošiljajo, bodo ob zadnji uri ko angelji varhi vašo smertno posteljo obstopili in vse od vas odvrčali, kar bi vam škodovati zamoglo. Mirnega serca in polni svetega zaupanja bodete toraj zamogli stopiti pred božjega sodnika, „ker tim, ki radi ubogaime delijo“, pravi sveti Jakob, 2, 13, „se ni treba sodbe bati“; in Gospod vam poreče sladke besede: Mat. 25, 34. „Pridite blagoslovljeni mojega Očeta in sprejemite kraljestvo, ki vas čaka od začetka svetá!“ Milošna veliko zamore; potrebno je toraj, da uboge podpiramo iz vseh svojih moči, da si tako napravimo pot k nebesom in na taisti stanovitno ostanemo, dokler da ne dospemo v obljubljeno deželo. Ubogaime dajati se k trem nar imenitnišim dobrim delom prišteva, in tudi za pokoro se v spovednici naklada. „Uboge bote imeli vselej med seboj, mene pa ne bodete imeli, je rekel Jezus učencem, ko so bli nevoljni, ker je neka žena v Simonovi hiši, alabastravo pušico dragega mazila na Njegovo

glavo izlila, in njim lahko dobro storite, in vse bom jaz tako prejemal, ko bi bili vse meni samemu storili“.

S k l e p.

Ne bodi Bogu oponošeno, mi smo se ta postni čas še nekoliko postili, si to in drugo reč odrekli; bolj zbrano in več molili; danes pa sežimo v žep in dajmo ubogaime, in to z dobrim namenom. Marija Magdalena, Marija Jakobova in Salome, ki so po današnjem sv. evangelju kupile dišav in prišle, da bi Jezusa mazilile, tega niso mogle v djanju storiti, ker je pred od mertvih ustal. Tudi mi ne moremo naravnost Jezusu svojih milodarov na roko dati, pa zamoremo to po siromakih: „Roké ubožeka, pravi sv. Peter Krizolog, so Kristusove roké“. Po rokah ubogih siromakov pošiljamo svoje blago v nebesa, kjer ga bomo po smerti zopet dobili; kjer molitev ubogih in svetnikov, ktere si s tem prijatle storimo, nam bo gotovo sprosila pri Bogu gnado srečne smerti. Dodeli nam toraj dobrotljivi Oče nebeški svojo gnado, da se na tem svetu blaga in premoženja, ki nam ga daješ, tako poslužujemo, da si ž njim prijatlov pridobimo, ki nas bodo po naši smerti sprejeli v večno veselje! Amen.

III. Pridiga.

(1. *Mariae omni jure convenit titulus: Sancta Dei genitrix*; 2. *hic titulus super omnia gloriosissimus.*)

„Sveta mati božja, za nas Boga prosí;“ 2. v. Lavr. lit.

V v o d.

Čudni, bi rekel, smešni so primki, ki so si jih neverni in ajdovski kralji dajali. Postavim: nek kralj se je takole imenoval: Ženin dobre sreče, kralj nar mogočniših kraljev, cesar treh cesarjev, cesar, kterege se osem delov sveta boji, gospodar jutra in večera, poldneva, polnoči in morja“. Kineški cesarji se še dan današnji kličejo: „Nebeški cesar“. Oh človek! tvoje pravo ime stoji v sv. pismu, ki pravi: „Spomni se, o človek! da si prah, in da spet prah boš!“ — Veliko

lepši so primki, ki so si jih dajali keršanski cesarji in kralji. Cesar Ferdinand I., ki je bil iz naše cesarske rodovine, je rekel svojim dvornikom: „Recite mi, Ferdinand, brat v Kristusu“! Enkrat udari strela tik zraven njega; on in konj, na katerem je jezdil, oba se zgrudita na zemljo. Hitro priskočijo njegovi žlahtniki in zakličejo: „Premilostljivi Gospod“! Cesar Ferdinand jim pa odgovori: „Kaj premilostljiv? Ali niste slišali in vidili, tam gori Premilostljivi prebiva“. — Pa še lepše so imena, ktere je sam Bog nekterim pravicnim dajal. Tako od Davida pravi sv. pismo: „Mož po božjem sercu“, ali „mož po božji volji“; Daniel se imenuje v sv. pismu: „Mož svetih želj; Jožef se imenuje: „pravicni“, Simon, Jonov sin, pa „Peter“ to je skalar itd. Pa najdemo v sv. pismu še nek priimek, ki je nar lepši med vsemi. Ali veste, kako ga sv. pismo izgovarja in komu ga deli? Pri sv. evangelistu Matevžu se bere: „Marija, od ktere je rojen Jezus, ki je imenovan Kristus“. Ravno to pravijo nam Lavr. litanije, v kterih se bere: „Marija, mati božja — za nas Boga prosil“. Od tega priimka hocem tudi jaz govoriti in pokazati:

1. da se Marija po vsej pravici imenuje „Mati božja“, in

2. da je ta priimek nad vse druge nar viši in nar častnejši. Pripravite se! Ti pa Marija bodi češčena!

Razlaga.

1. Po vsej pravici imenuje sv. katoliška cerkev Marijo „Mater božjo“; prica nam je tega sv. pismo stare in nove zaveze. Že prerok Izaija, od sv. Duha razsvetljen, govori od prihodnjega Mesija takole: „Dete nam je rojeno, sin nam bo dan, in gospostvo bo na njegovih ramah; ime mu bo: Prečudni svetovavec, Bog, mocni oce prihodnjih časov, poglavar mirú“, Iz. 9, 6. Mesija se toraj imenuje Bog; zatoraj se pa tudi Marija, ki ga je rodila, klice mati božja! — Ravno tako jasno nam to dokazuje tudi sv. pismo novega zakona: Marija je, kakor vam je vsem znano, obiskala svojo teto Elizabeto. Prijazno se objamete in veste, kaj sveta Elizabeta spregovori: „Odkod, zaklice vsa vesela, odkod se mi godi tolika čast, da mati mojega Gospoda do mene pride“? Luk. 1, 43. Elizabeta

pa ni imela v mislih drugega gospoda, kot Boga samega, odrešenika ljudstva izraelskega. Vse eno je toraj mati mojega Gospoda ali pa mati božja. — In sv. apostelj in evangelist Janez, ki je tako jasno gledal božje skrivnosti, koj o začetku svojega sv. evangelja takole piše: „V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bil Beseda“: — dalej govori: „In Beseda je meso postala in je med nami prebivala“, Jan. 1, 1. 14. Po kom pa je ta Beseda meso postala, kakor molimo v sv. apostoljski veri: „In v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega; kateri je spočet od sv. Duha, rojen iz Marije Device“. Iz Marijnega mesa ali telesa je Beseda božja ali Jezus Kristus svoje meso dobil, Marija ga je rodila, toraj je njegova ali božja mati. — Še vam, ljubi poslušavci moji! povem nekatere besede drugih sv. apostelnov. Jezus je svoje aposteljne uprašal: „Kaj vi pravite, kdo da sem? Simon Peter v imenu vseh sv. apostelnov in učencov odgovori: „Ti si Kristus, Sin živega Boga“, Mat. 16, 15. Sv. apostelj Tomaž, kterega je Jezus posvaril rekoč: „Ne bodi neveren, ampak veren“, ta mož pred Njega na kolena pade in nima drugih besed, kakor tele: „O moj Gospod in moj Bog!“ Jan. 20, 28. Poslušajte tudi, kaj sv. Pavl svojim Galacanom 4, 4. piše: „Kedar pa je bil čas dopolnjen, je Bog poslal svojega Sina, kateri je bil rojen od žene“. — Lejte! ti in vsi drugi aposteljni Jezusa imenujejo Sina božjega. Kako pa ravno tega Jezusa Marija klice? „Sin! kaj si nama to storil“, ga v tempeljnu ogovori; toraj je Marija tudi mati božja! — Pa čujte! čudni glasovi iz samih nebes zadonijo, in nam oznanujejo ravno to resnico; Angelj Gabriel, poslan iz svetih nebes, reče Mariji: „Ne boj se Marija; zakaj milost si našla pri Bogu; — poglej! spočela boš v svojem telesu in Sina rodila in Njega ime boš Jezus imenovala . . . On bo velik in Sin nar Višega imenovan . . . Sv. Duh bo nad te prišel, in moč nar Višega te bo obsencila: in za tega voljo bo sveto, ktero se bo iz tebe rodilo: Sin božji imenovan“, Luk. 1, 30. Ali te besede ne dokazujejo jasno kot rumeno solnce, da je Jezus Sin božji? Ali toraj Mariji, Njegovi materi, mar ne gre prelepo ime mati božja? Kdor ima oči in ušesa, da vidi in posluša, in zdravo

pamet, da razumi, temu ni več treba novih dokazov. Pa vendar tega, kar Oče nebeški sam pravi, vam ne morem in smem zamolcati. Jezus se v potoku Jordanu kerščuje; nebo se odpre, sv. Duh v podobi belega golobca nad njega priplava in Oče nebeški klice iz sv. nebes: „Ta je moj ljubeznjivi Sin, nad katerim imam svoje dopadanje“, Mat. 3, 17. Jezus stoji na gori Tabor, čudno po nebeško je spremenjen, njegove oblačila so bele kot sneg, njegovo obličje se sveti kot solnce, iz nebeških višav se pa močni glas razlaga: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam svoje dopadanja“, Luk. 9, 35. Poslednje dni pred svojim terpljenjem Jezus judovski množici pridiguje; da bi jim svoje besede in nauke zaterdil, prosi glasno očitne znamenja iz nebes rekoč: „Oče povelicaj svoje ime!“ In kaj se zgodi? Iz nebes je glas prišel: „Povelical sem ga, in ga bom spet povelical“, Jan. 17, 28. Slišali smo, ljubi kristjani! same božje besede iz starega in novega zakona. Terdno toraj verujemo in spoznamo, da je Jezus Kristus v resnici Sin božji; toraj pa tudi terdno verujemo in spoznamo, kar sveta katolijska cerkev uči, da je Marija, ki je Jezusa Sina božjega rodila, da je zares mati božja!

2. Ta priimek je nad vse druge nar viši in nar častnejši. Jezus Kristus je Sin božji, pravi živi Bog, svetloba Očeta, podoba njegovega bitja, svetloba večne luči, čast svetá, slava svetá, lepota svetá; on je neskončno više, kot vsa pozemljenska in nebeška vrednost in čast, on je neskončno viši in častitljivejši kot vsi nebeški duhovi, kot vsi Kerubimi in Serafimi. Ali mar Marijna visokost in čast ne bo presegala visokosti in časti vseh stvari na zemlji in v nebesih, Marijna, pravim, od ktere stoji pisano: „Od ktere je rojen Jezus, ki je imenovan Kristus?“ Zatoraj sveti cerkveni učeniki skoraj ne najdejo pravih besed, ki bi dosti oznanovale visokost in čast Marije, matere božje. Sv. Bernard pravi: „Da je Marija mati božja, jej dodeli toliko popolnost, da je le samemu Bogu mogoče, jo prav spoznati. Prav po Sirahovih besedah od nje velja: Eden je nar viši, vsegamogočni stvarnik, in mogočni kralj, in silno strašen, sedež na svojem sedežu, Bog, ki gospoduje. On jo je po sv. Duhu stvaril, vidil, razštel in zmeril“. Angeljski učenik sv. Tomaž Akvin-

čan popraša: Ali bi Bog ne bil zamogel stvari boljše dodelati, kot jih je dodelal? Po tem vam odgovori: „Precista Devica Marija ima odtod, da je mati božja, neko neskončno vrednost iz neskončne dobrote, to je iz Boga; in toraj se tudi od nje (Marije) nič boljšega stvariti ni zamoglo, kakor se tudi viša dobrota ne najde, kot je Bog . . . Druge reci zamore Bog vse boljše dodelati, nebó in zemljo, solnce in luno, le teh treh recí ne: Kristusa, Marije in zvelicanja“. Ravno tako govori sv. Bonaventura: „Ona (Marija) je, od ktere kake više stvariti Bog sam ne more. Zamogel bi Bog večí svet storiti, večé nebo, ali večé matere, kot je mati božja, bi Bog ne mogel storiti“. Lep je bil Salamonov vert, slovel je po celem svetu; pa priskerbite si še lepših in žlahtnejših cvetlic, in vaš vert bo še lepši. Lepše cvetlice pa ni od tiste, ki je cvetela pod Marijnim sercom: Jezus Kristus. — Svet je bil Salomonov tempelj; pa dobite višega duhovna, kot je bil takratni, in vaš tempelj bo še svetejši. Višega duhovnika in mašnika pa ni, ki je prebival v Marijnem telesu. Lepo se žari juterna zarja na nebu, lepo se maverca na nebu prelija, pa poiščite si lepšega solnca kakor je sedajno, in zarja in maverca bote še lepše. Svitlejšega in lepšega solnca pa ni, kot nestvarjeno solnce, večna luč Jezus Kristus, ktereга je rodila Marija. Le pri njej se zamore božji vsegamogočnosti, kakor pravi sv. Bonaventura, te besede izgovoriti: „Do sem le in nič dalej“. Torej se Marija imenuje: „Marija vseh milost, in mati božjih gnad“! —

Pa morebiti kdo poreče, kaj meni to pomaga, da je Marija tako častno in visoko povzdignjena? Tiho, tiho, te besede so prederzne, pregrešne, bogokletne! Prašam vas, kaj je pomagalo Jakobu in njegovim sinom, da je bil Jožef od egiptovskega kralja tako visoko povišan? Ali niso bili po njem rešeni, da niso vsi lakote umerli? Jožef je svojim bratom rekel: „Bog me je pred vami za vašega življenja voljo v Egipt poslal“. Lejte, kaj nam pomaga Marija toliko povišana! Tudi ona, naša duhovna mati nam pravi: „Bog me je pred vami za vašega življenja voljo v svoje nebeško kraljestvo vzel in toliko povišal, da vam tukaj zveličanje sprosím, in vam milosti v dušnih in telesnih

potrebah pridobim“! Kaj je pomagalo judovskemu ljudstvu, da je izmed njega pobožna Estra bila za kraljico perzianskega kralja povzdignjena? Hudobni Aman je bil volje, celo judovsko ljudstvo pokončati. Estra stopi pred kralja Asvera in reši vse Jude gotove smerti. Hudič je zapeljal perve stariše, in mislil vse pogubiti vekomaj, Marija pa porodi Jezusa in pomaga rešiti vesoljni svet. In še tudi zdaj v nebesih za nas Boga prosi, da bi nam Bog dodelil usmiljenje in zveličanje. Antipater, deželni poglavar Macedonski, je pri kralju Aleksandru Velikem, njegovo mater pismeno zatožil. Aleksander tožbo prebere pa reče: „Antipater ne ve, da ena sama solzica moje matere zamore še več napisanih zatožb izbrisati“. Tudi Marija prosi za nas in Jezus, njen sin, je pa ne bo uslišal, ne bo uslišal nar boljši sin svoje nar boljše matere? Oh Marija, Jezusova mati, in tudi naša duhovna mati, je visoko visoko povišana, in njene prošnje Jezus Kristus ne bo odrekel. Resnicne so besede, ki jih sv. pismo od Marije pravi: „Kdor mene najde, najde življenje, in prejeme zveličanje od Gospoda“! —

Sklep.

Marija je po pravici mati božja in ta priimek je naj viši in naj častnejši. To slišati, hudiča strašno merzi in jezi, kakor je Bog že v paradizu rekel: „Sovražstvo bom postavil med teboj in med ženo, in med tvojim in njenim zarodom. Ona ti bo glavo sterla, ti pa boš nje peto zalezovala“. Zateral je hudič že koj od začetka sv. cerkev, ljudi najemal in šuntal, ki bi Mariji to čast jemali in tajili, da je res mati božja. Tako je ustal v 5. stoletju krivoverec Nestori, ki je učil, da Mariji ne gre ime: mati božja. Zbrali so se cerkveni očetje v Efesu in dokazovali iz sv. pisma in ustnega sporocila, da gre Marijo „mater božjo“ imenovati. Do terde noči so ljudje čakali, kako bojo kaj ssv. škofje to pravdo dognali. Zaslišati, da je starodavna vera obveljala in da je Marija res mati božja, so vsi veseli glasno zavriskali, škofo z baklami domú spremjevali in dragega kadila v čast Jezusu in Mariji po ulicah

zažigali. Kar je sv. kat. cerkev od nekdaj verovala, zdaj veruje in verovala bo do konca svetá, — verujemo tudi mi: Marija je mati božja. Bodi toraj češčena o sv. božja porodnica; pod tvojo pomoč pribežimo, ne zaverzi naših prošenj v naših potrebah, temuč reši nas vselej vseh nevarnost. O častitljiva in žegnana devica, naša gospá, naša srednica, naša besednica, naša pomočnica! S svojim Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas izroči! Prosi za nas sveta božja porodnica, — da vredni postanemo obljub Kristusovih. Amen.

Novičar.

* Iz Celovca. Pustni torek so pred izpostavljenim presvetim rešnjim Telesom premilostljivi knez in škof sami pridigovali. Po pridigi so sami oznanili, da so Celovčanom za sveti postni čas oskerbeli slovečega pridigarja iz reda jezuitarskega. Ta novica, ktere preji nihče vedel ni, je ves Celovec pretresla, nekteri in to večina prebivavcov so se serčno veselili, nekteri pa, kterim so jezuitarji hud tern v peti, so se merdali. Pravi in vneti katoličani pa malo marajo, kaj svet pravi: prijateljstvo sveta je sovražstvo Boga. In katoljški duh še ni umerl po mestu; zatoraj se snide vsak četertek in vsako nedeljo v stoljni cerkvi toliko ljudi, da jih ta prostorna cerkev prevzeti ne more; kakih 5—6 tavežent jih je vselej v cerkvi. Častiti oče Schneeweiss pa tudi govori, da je veselje poslušati ga. Pridiguje poldrugo uro, in vendar jo ne potegne iz cerkve živa duša. Vsaka pridiga sega do živega, in človeka močno pretrese. Gotovo bo to seme v sercih Celovčanov ob svojem času rodilo žlahtnega sadja obilno. — Hvala presvitlomu knezoškofu Valentinu, ki tako očetovsko skerbijo za svoje verne ovčice! Bog pa tudi plačaj č. g. očetu Schneeweiss-u, ki si toliko prizadeva in trudi! —

* Iz Celovca. III. Danes govorimo o mestnih ali glavnih, o srednjih in viših, in o naj viših šolah. Preden svoje misli razodenemo, naj opomnimo se tole: Mi imamo pred očmi avstrijanske šole, v kterih se izobražujejo duhovniki, uradniki, zdravniki, pravdniki, oficirji, umetniki in obertniki avstrijanski; mi imamo pred očmi cesarske postave in ukaze, ki gotovo niso dane le pro forma, temuč da se spolnujejo; od teh postav imenujemo le nektere: minist. ukaz 11. marca 1852 št. 1858, — 9. decembra 1854 št. 14,212 in 11. marca 1858 št. 22,629, ki zapovedujejo, da se ima verozakon (keršanski nauk) vselej in povsod v materskem jeziku prednašati; — minist. ukaz 10. marca 1849, ki zaukazuje, da morajo

učeniki tistih krajev, kjer živita dva jezika, dobro znati jezika oba; cesarsko postavo 20. julija 1859, ktera pravi, da v gimnazijskih šolah tistih dežel, kjer večina ljudstva ni nemškega jezika, nima več veljati cesarski ukaz od 9. decembra 1854, po katerem je v viših razredih večidel moral nemški jezik biti učni jezik, ampak le toliko se ima povsod nemški jezik učiti, da ga govori in piše vsak, ki je gimnazijalne šole doveršil; — minist. ukaz 2. marca 1851, da vsak deželni jezik more na realnih šolah biti učni jezik; — omenimo celo trumo tistih postav in ukazov, da morajo uradniki in oficirji znati jezike svojih ljudi, kar je tudi novi minister grof Goluhovski koj pri svojem nastopu kaj ojstro in resno vsem uradnikom naročil, pred očmi imamo vse te in še druge postave in ukaze; — slednjič imamo pred očmi slavo in srečo avstrijanske države, v kateri prebiva mnogo narodov, ki se zavoljo jezika pisano gledajo in ne ljubijo, kakor je potrebno in dobro.

To imamo pred očmi in pravimo tole

I. zastran jezikov.

1. Po vseh teh šolah, to je: glavnih, realnih, gimnazijalnih in po vseučiliščih naj je nemški jezik za vse učence obligaten ali zapovedan predmet; kajti nemško mora znati vsak izobražen Avstrijanec.

2. Učni jezik naj je tisti jezik, ktereга večina ljudi kake kronovine govori.

3. Drugi deželni jezik naj je za vse učence obligaten ali zapovedan predmet.

4. V keršanskem nauku naj odgovarjajo učenci vselaj in povsod v materskem jeziku.

Po tem toraj bi bil v vseh teh šolah na Kranjskem učni jezik slovenski, — nemški jezik bi bil za vse učence obligaten predmet, — v keršanskem nauku bi pa rojeni Slovenci odgovarjali slovenski, rojeni Nemci pa nemški. Ravno taka bi bila v vseh teh šolah na doljnem Štajarskem. Po vseh teh šolah na Koroškem bi bil učni jezik nemški, — slovenski jezik bi bil za vse učence obligaten predmet, — v keršanskem nauku bi rojeni Nemci odgovarjali nemški, rojeni Slovenci pa slovenski. Po Primorskem bi bil učni jezik slovenski ali talijanski, — nemški bi bil za vse zapovedan predmet, — v keršanskem nauku bi pa vsak učenec odgovarjal v svojem materskem jeziku.

II. Koliko se naj uči od drugega deželnega jezika? Kdor se plujega jezika uči, mora troje znati: besede, slovniske pravila in besede po slovniskih pravilih vezati v stavke. Vse to se pa le po stopnjah godi; po naših mislih bi naj bolje šlo takole:

1. V glavnih ali mestnih šolah naj se učenci učijo in vadijo v drugem deželnem jeziku pravilno in gladko brati in pisati, — reči imenovati in prav kratke in lahke stavke narejati, — v 4. razredu bi

se prav lahko še tudi nekaj slovniških pravil pridjalo; — v vseh predmetih naj se umetni izrazi (technische Ausdrücke) tudi v drugem deželnem jeziku učijo in vadijo. Koliko besed in izrek bi se učenci v štirih letih naučili!

2. V realnih in gimnazialnih šolah naj se učenci dobro poprimajo in navzamejo slovnice, naj se vadijo, v drugem deželnem jeziku svoje misli ustmeno in pismeno ná beli dan spravljati, in naj se tudi dobro soznanijo z literaturo tega jezika. V viših razredih bi se mogel ta ali uni predmet še clo v drugem jeziku prednašati, ali vsaj bi se imelo dovoliti in še clo v hvalo in zaslugi šteti, ako ta ali uni učenec iz tega ali unega predmeta v drugem jeziku odgovarja. Zatoraj bo to, da vsak učenec iz keršanskega nauka v svojem maternem jeziku odgovarja, v šoli veliko koristilo; vsi se bojo drugega deželnega jezika, ki ga večkrat govoriti slišijo, laže naučili in navadili.

3. Zastran vseučilišča smo ravno teh misel, kakor vsi Slavjani: Treba nam je vseučilišča kot ribi vode; zdihujemo in prosimo že davno, da se nam Jugoslovenom napravi vseučilišče v Zagrebu, od česar so tudi „Narodne Novine“ une dni spregovorile lepo in možko besedo. Na tem vseučilišču bi se moglo učiti nekaj v nemškem, nekaj v slavjanskem in nekaj v latinskem jeziku.

To so naše odkritoserčne misli; povedali smo jih naravnost, in se ne bojimo nobenih napadov. Vemo, da nekteri porečejo: Slovenski jezik še ni dosti zrel in olikan, — Slovencom manjka potrebnih knjig in učnikov itd. Kdor kaj takega čenča, s tim se nočemo sprekarjati, nočemo boba v steno metati. Le to še kratko pristavimo, da bi bile tako osnovane šole na vse strani pravične, dobre in koristne. Nemški jezik bi se ne zanemarjal, še le bolj in rajše bi se ga Slovenci učili; — dobili bi duhovnikov, uradnikov, pravdnikov in ofcirjev, ki znajo vseh potrebnih jezikov, slovenski umetniki, obertniki in rokodelci bi se v maternem jeziku toraj po naravnem potu veliko bolj omikovali, bi ne zaostajali za drugimi in bi škode ne terpeli; — narodi bi se med seboj bolj spoznavljali, bolj štimali in bolj ljubili; Slovenca mora boleti, ko vidi, da Nемец za slovenski jezik malo ali nič ne mara, ali ga pa še zasmehuje in zaničuje; Slovenec pa se mora naučiti nemškega jezika, ako hoče govoriti s tistimi gospodi, ki mu pravico delajo za njegov denar; — vse narode avstrijske bi objemal pas lepe zastopnosti in bratovske ljubezni: „Preljuba Avstrija bi bila močna in slavna“!

Sostavke I. II. in III. spisal And. Einšpieler.

* Iz Celovca. — Preglejmo letošnji šematizem naše škofije! Kerška škofija obsega sedaj celo Koroško; pervega junija lanskega leta se ji je pridružil spodnji del Koroškega, ki je do tihmal spadal pod višega pastirja Lavantinskega. Po zgodovinskih dokazih se je ustanovil sedež kerške škofije leta 1070 in l. 1071 je bil prvi škof izvoljen; pasel je pa le majheno čedico po Metniški, kerški in po

solnčni strani Glanske doline razdeljeno v 36 far; na desni strani Drave so pastirovali Oglejski patriarhi, poznej pa Videmski in Goriški nadškofi; na levi strani od nekdanj Solingraški nadškofi. Nadškof Eberhard je l. 1228 ustanovil škofijski sedež v St. Andrašu, pa le malo far na Koroškem je izročil duhovni skerbi Lavantinskega višega pastirja. Papež Pij II. je leta 1462 dve glavni fari na Koroškem: Sent Miklavž pri Belaku, in Šent Mišel nad Pliberkom odločil in jih izročil Ljubljanskemu škofu. Do leta 1786 je nad majheno deželico koroško pastirovalo pet viših pastirjev: nadškof Solnigraški, ki je imel svojega namestnika v Brežah; patrijarh Oglejski; škof Ljubljanski; Kerški, ki je v Štrazburgi in Lavantinski, ki je v Št. Andražu prebival. O. O. Jezuiti v Millstatu so tudi oskerbovali nekterih far in so en čas neposredno le Papežu bli podložni. Od leta 1786 do 1859 je imela Koroška dva škofa, Kerškega in Lavantinskega; od 1. junija t. l. je cela dežela pod knezoškofom kerškim, našim premilostljivim višim pastirjem Valentinom.

Šteje sedaj naša škofija 319,804 katoličanov in 16922 lutranov večidel po zgornjem Koroškem po gorah raznesenih. V 24 dehan-tijah je 353 far, kuracij, ekspositur; za dušni blagor skerbi 440 djanskih duhovnov, 13 v drugih službah, 40 jih je v pokoji ali obnemoglih in 143 redovnikov; brez službe 1; tedaj vseh vkup 637. Bogoslovstva se uči v štertem letu 14, v tretjem 10, v drugem 5, v prvem 8. Umerlo jih je 9. V redu sv. Benedikta jih je 45 očetov, 5 klerikov, 2 novinca. Jezuitov je 24 očetov, 55 bratov. V kapucinarskem redu sv. Frančiška Seraf. je 10 očetov in 2 klerika; 7 očetov Servitarjev v Kotičah in v Lukavi. Izmed dušnih pastirjev je več kot polovica rojenih Slovincov; kaplanov je blizo 90; za 60 so mesta spraznjene; tudi več malih kuracij se je zavolj pomanjkanja duhovnov pridružilo večim farom. Far je 264, med njimi 8 redovniških in 2 komendi. Kuracij 74 med njim ena redovniška, 10 navadno faram pridruženih. Ekspositor 8, 5 navadno brez duhovnika; blizo 7 beneficiatov. Stolnih korarjev 8, častnih 4; konzistorialnih svetovavcov 14 v Celovcu; proštij 10. Nune imamo v Celovcu: Uršulinarce za deklishe šole (54) in Elizabetinarce, da bolnim ženskam strežejo (29); v Brežah Dominikanarce (11). Šolske sestre v Dolah 5, v št. Vidu 3 in v št. Pavlu 3, ki dekleta učijo. Veseli nas, da so tudi letos slovenski imenik v šematizem postavili.

Ker ravno od šematizmov govorim, naj nekaj malega semle postavim iz najnovejšega vojaškega šematizma: Cesarska armada šteje 4 maršale, 17 feldcaygmajstrov v službi, 25 pa v penzionu, 95 maršallajtnantov v službi, 132 v penzionu; 124 generalmajorjev v službi, 186 v penzionu, — v vsem skupaj tedaj 583 generalov; oberstov je pa 262 v službi, v penzionu 304.

* Iz Domačal na Koroškem. J. Š. Še ni davnej, kar sem o posebni priložnosti od nekega fajmoštra iz Moravskega prejel pismo, katero toliko zanimivega zapopada, da ne morem drugače, kakor ga tebi izročiti, da ga oznanis vsem slovenskim bratom; mislim, da gosp. dopisatelju se ne bom zavolj tega zameril, ker njih pismo priobcim. Glasi se pa takole: „Pozdrav, kateri mi je iz Kerške skofije dosel, me je bil v marsikterem obziru prav prav razveselil; zakaj tam počivajo v hladni zemlji moj nekdanji škof Franc Ant. Gindl, kateri so me v mašnika posvetili ter mi prav dobri bili, zatoraj Jih tudi ne jas, pa tudi vsa skofija Bernska nikdar pozabila ne bo. Kedar Vi memo gomile tega apostolskega moža pridete, prosim Vas, zdihnite tudi v mojem imenu: Requiescat in pace! — Naš sedajni škof, rojen grof, so pobožen, marljiv gospod, kar so tudi škof Gindl bili, akoravno ne grof. Za časa Gindeln se je boljši duh zbudil, posebno nam Slavjanom so bili Gindl — terd Nemeč, rojeni na zgornjem Štajerskem — podpora, pod Njih vodstvom smo smeli svoj jezik izobrazevati, kar nam tudi sedajni škof ne branijo, temuč se še le veselijo, da je iz (ženofovega) gorišičnega zerna izrastlo tako veliko drevo, ki donaša obilno dobrega sadú. Družtvo ssv. Cirila in Metoda v Berni že šteje okolj 10,000 udov, akoravno se je še le l. 1852 ustanovilo. Nekteri mesec do 500 novih udov pristopi. Ravno taka je z družtvom sv. Janeza Nepomučana. Si zamorete pa sami misliti, kako to nas veselí, nas, ki smo jeli izobrazevati jezik Moravski, ter smo dosti nasprotnikov imeli in mnogo zaderžkov morali odpraviti, zdaj pa vtemeljitelji družtva vidimo, kako lepo drevo je polno cvetja in dosti sadu obeta. Ko bi vender še mogoče bilo, le eno samo narečje za vse narode slavjanske v našem cesarstvu upeljati! Gotovo bi se vsi naši pisatelji v edinosti narečja z vsimi drugimi zamogli meriti in naš narod, ki tako rad v katoljškem duhu spisane knjige prebira, bi bil v kratkem kakor kitajski zid, kakor nepremagljiva terdnjava zoper vse zmote in napade sovražnikove. — Papežev poslanec na Dunaju so Janeza Bergar-ja fajmoštra in dekana na Moravskem počastili s pismom, v katerem bi radi zvedeli število romarjev v naš Bettlehem (Velehrad), bilo jih je nek okoli 30,000. Letos jih bo pa dro še več prišlo.“ — Kaj ne? zanimivo pismice je to? jaz drugega nič ne pristavim kakor priserčne želje, da bi tudi naše družtvo sv. Mohora v kratkem se tako razširilo in razcvetelo, kakor družtvo sv. Cirila in Metoda. Bog daj tega na prošnjo sv. Mohora!

* Iz Kanalske doline. F. F. — Dans ti imam, ljubi Prijatelj, veselo in imenitno novico gledé božje poti pri materi božji na svetih Višarjah oznaniti. Leta 1760 se je tukej obhajala četerta stoletnica božje poti. Kakor je v Žabničkih farnih bukvah zapisano, se je posebno slovesno obhajala 15., 16. in 17. avgusta. Na veliko gospojnico so cerkvene obrede opravljali kerški proš, na dan sv. Roka

opat Osojanski in 17. avgusta opat Podklosterski. Podobo matere božje so v slovesni procesii okoli hriba nosili, 24 duhovnikov in velika truma romarjev je bila pričujočih. Romarjem se je v tem času vsakdan božja beseda v slovenskem in nemškem jeziku oznanovala.

Sto let je od tega časa minulo. Akoravno so v tem času marsikteri viharji zoper božjo pot na sv. Višarjah ustali, vendar pobožni častitelji matere božje niso jenjali in vsako leto jih je veliko na sv. Višarje romalo. Vsako leto se šteje okoli 23 tavižent romarjev, kateri zakrament sv. rešnjega telesa tukaj prejmejo. Posebno slednje leta število romarjev zelo narašča. Sto let je minulo, kar se je stoletni spomin božje poti obhajal. Ali se bo, bo marsikdo uprašal, tudi letos peta stoletnica na sv. Višarjah kej slovesno obhajala? ali se bodo pobožni romarji zamogli vdeležiti teh gnad, ktere bogaboječemu kristjanu iz svetega leta izvirajo? — Ta peta stoletnica božje poti na sv. Višarjah se bode, kolikor bo mogoče, slovesno obhajala.

Da bi ta peta stoletnica božje poti, ktera se bo letos na sv. Višarjah obhajala, koliko toliko pripomagala, naj se povečuje božje ime, oživlja in pomnožuje pobožnost in zaupanje k prečisti devici in materi božji, in naj pravovernim kristjanom obilnejših gnad prinaša, so se naš premilostljivi knezoškof Valentin, kot skerbni oče cele svoje škofije, v tem oziru z gorečo prošnjo do sv. Očeta obrnili, in sv. Oče so Njih prošnjo uslišali, „in so s papežkim listom od 31. jan. t. l. obhajenje sv. leta na sv. Višarjah poterdili, in so dodelili popolnoma odpustek vsem vernim obojnega spola, kateri v času od večernice pred vnebohodom N. J. do večernice pred roženkrancno nedeljo t. j. do solčnega zahoda 7. oktobra, cerkev na sv. Višarjah enkrat obišejo, tukaj zgrivanega serca zakrament sv. pokore in sv. rešnjega telesa prejmejo in goreče molitve za mir in edinost med kerščanskimi vladarji, za pokončanje krivoverstva in za povišanje sv. matere katolijske cerkve opravljajo. Ta odpustek se zamore po molitvi tudi vernim dušam v vicah zadobiti.“

S tim papežkim listom, kterega izvorni spis se pri visokovrednem škofijstvu nahaja, je tedaj obhajanje sv. leta na sv. Višarjah poterjeno. Program ali načert, kako in v kakšnem redu se bode cerkvena pobožnost ves čas sv. leta obhajala, se bo v kratkem naredil in potem razglasil.

Močne priprave so se že lani za sv. leto dodelale. Cerkev je zlepšana, spovednic bo 8 v cerkvi, naj zamorejo romarji svojo pobožnost lože opraviti, prostorja se je več napravilo, da bodo romarji zavetje mogli dobiti. G. Pufič, kateri božjepotno blago na sv. Višarjah prodaja, si je že oskerbel veliko lepih in ličnih podob in pildkov, kateri so v spomin sv. leta narejeni. Tudi č. Jan. Sumper, mestni kaplan v Belace, bivši poprej celih šest let zakristan na Višarjah, je v slovenskem in nemškem jeziku spisal prav lepe in mične bukvice, v kterih je razložena kratka dogodovščina božje poti na sv. Višarjah,

dalej zapopadajo te bukvice veliko lepih molitev k sv. maši in k popoldanski božji službi, katere so posebno pripravne za sveto leto. Dalej papežev list od 31. januarja 1859 zastran svetega leta na sv. Višarjah v latinskem in slovenskem jeziku. Visokovredno škofijstvo je te bukvice poterdilo in lepo pohvalilo, — že se v Belace natiskujejo.

* Na Rečici 9. febr. — Nedeljo „Septuagesima“ smo pri nas obhajali imenitno in redko slovesnost. Če ravno naša sv. mati kat. cerkev na to nedeljo jame opominjati k postu, pokori in žalovanji, smo vendar mi bili polni sv. veselja in radosti. Ljuba naša mati sv. cerkev svojim otrokom tega veselja gotovo ne bo za zlo jemala.

Imeli smo veliko veselje, ker smo obhajali blagoslovljenje novih altarjev, katerih smo že vsi željno pričakovali. Pervikrat smo jih videli stati v sjajni lepoti in krasoti, in naše serce je veselja igralo. Mislili smo se v duhu prestavljene gori v nebeško svetišče pred božji sedež, kjer kerubimi in serafimi stojijo in noč in dan Boga hvalijo in častijo rekoč: Svet, svet, svet, Gospod vsemogočni Bog, kateri je bil, in kateri je in kateri bo prišel (Skriv. razod. 4, 8). Mislili smo se v sv. nebesih, ko smo gledali novi ves zlati tabernakelj, prestolj Najsvetejšega, občudovali zlate kerubime in bogato pozlačene podobe božjih svetnikov, sv. Kocijana, sv. Štefana in sv. Florijana. Kakor duhteče kadila so puhtele iz naših pers goreče molitve proti Najvišemu. Kajti vse bolj pobožno in z večim veseljem se moli in se služba božja opravlja v lepi ozaljšani cerkvi. In naša cerkev je zdaj zares lepa, kakor se božji hiši spodobi, je zares zala nevesta Kristusova. — Na vse jutro imenovane nedelje smo že čuli trijančanje, godbo in strelanje, da se je odmevalo po vsej dolini. Ljudje so vreli od vseh krajev, da jih je bilo toliko skoraj, kakor o sv. misijonu. Ob 10. zjutraj se je začela slovesnost. Preč. naš dekan, gosp. Plaskan Mih. so nove altarje blagoslovili in potem veliko sv. mašo peli, kjer so jim stregli sosedni gospodi. Pridigovali so pa prav primerno in goreče čast. g. fajmošter Orožen Val., ki so za našo slovesnost tudi lepo pesem zložili.

Vsi trije altarji so novi, ki veljajo še čez 4000 gld. n. dnr. lepi denarji — pa še lepši oltarji. Radodarne roke, za božjo čast in olepšanje svoje cerkve vneti farmani bodo z božjo pomočjo vse poplačali. Že tudi govorijo, da bodo cerkev podaljšali, ker je res premajhna za toliko prostorno faro. Zatoraj čast, komur čast, hvala, komur hvala gre, čast gospodu fajmoštru, ki imajo toliko truda in skerbí, hvala Rečičanom, ki jim je pri sercu lepota hiše božje, hvala pa tudi mojstru Kajnc-u iz Gradca, ki je oltarje tako lepo izdelal. Z dobro vestjo ga vsem priporočamo, ki njegovega dela potrebujejo. Podobi Jezusovega in Marijnega serca, ki ste kaj lepi, je zmalal Nagar. Še lepša je pa podoba sv. Kocijana v velikem altarju, ki je res kinč naše cerkve. Zmalal jo je slikar Celnar. — Z Bogom.

* Iz Videmske dekanije 8. febr. — Jugo izhodni del stare štajerske vojvodine, ki je ponos in biser v kroni avstrijski, se sme po vsej pravici nar lepšim krajinam naše mile domovine prištevati. Ne mislim ti, I. P., popisovati krajev, ki ležijo med Krajnsko in Horvaško zemljo, in segajo do iztoka Sotle v bistro Savo, le povem ti, da tukajšno res dobro kaplico sosedni Krajnci prav radi kupujejo, ki so jo letos po 9 in 10 gld. vedro plačevali. Prihodna železnica bo tukajšnjim vinorejcem velika dobrot. — Ako nam Bog po kakem čudežu ljubi mir ohrani, bo že prihodno leto od zidanega mosta hla-pon po Brežki ravnini v Zagreb žvižgal? — Bog sam vé, če bo kmalo, pa vendar mislimo si imenovano železnico zgotovljeno. Ti se zmuzneš za nekatere dni svojim opravkom, plačaš voznino, se vsedeš na voz, in žvižk kakor Vilhelm in Eleonora bo šlo do Zagrebskega kolodvora. — Ako si, zna biti, dolgočasno vožnjo med visokimi hribi s spanjem si krajšal, boš se morde že naspal, ko zaslišiš kondukerja: „Station Videm, 5 Minuten Aufenthalt“. Zdaj si obriši zaspane oči, poglej skoz oknice svojega voza in ko bo vozovlak od Videmskega kolodvora naprej derdral, se veselo čutje v tvojem sercu oživljati jame „ker kamor se okó ozre, povsod se ti lep svet odpre“. — Poglej na desno čez Savo, ne zakriva ti več Krajna z visokimi gorami svojega oserčja, velika poljana ti kaže odkritoserčno svoje lepote. Stopi k levemu oknicu, in zdelo se ti bo, da gledaš slovite slovenske gorice; in od železnice do Sotle lepo število božjih vež s svojimi zvoniki proti nebu kaže, in razumljivo oznanuje, da tukaj ljudstvo prebiva, katero umi: „da prazno je delo brez žegna z nebes“.

Sem od vzhoda, poznej od severa te s prijetnega z vinsko tertó ovenčanega hribčca Artička cerkev nar prej pozdravi, njen zvonik se ti kakor nježna devica nasproti smehlja in se tvojemu sercu in očesu tako prikupi, da se še enkrat nazaj ogledaš, kb te nagli hla-pon že davno po Horvački zemlji vozi, na prijazno cerkvico in krasni turn in sam pri sebi praviš: „Lepšega mesta bi za hišo božjo ne mogli zbrati; videl sem že velikanske zvonike, pa tako prijaznega kakor je Artički, še moje oči niso gledale“. — Res je, na prijetnem mestu stoji Artička farna cerkev, s svojega griča pozdravlja svoje sestre v Kapelah, Dobovi, Brežicah, in še več na bližnjem Krajskem. Cerkev in njen zvonik pa sta očitne priči, kaj zamore in premore keršanska ljubezen povsod, kjer serca pobožnih farmanov in njihovih dušnih pastirjev za božjo čast gorijo. — Artičko faro so postavili 1787, farna cerkev je bila majhna kapelica. Novo cerkev so zgotovili 1810, turn 1821 in ravno tega leta so mesto malih zvončkov sedajne zvone si omisli. — Če premislimo, da ta cerkev še komaj 50 let stoji, in da se je v poprejšni od rajnega jozefinizma osmojeni dobi malo, ali clo nič za kinč in ozalšanje cerkev storilo, se ni čuditi, da razun ozidja in zvonov vse novo ali prenarejeno v naši cerkvi zagledaš: nove altarje, svečnike, sv. križev pot na platno

malan od društva sv. Severina na Dunaju za 341 gl. Bolj na tanko ko te podobē gledaš, bolj se ti dopadajo, ker so arheologiško pravilno malane, in akoravno je cena našega križevega pota visoka, je pa vendar veselje, kaj izverstnega v cerkvi imeti, ker le lepe podobē pobožnosti in okus ljudstva spodbujajo, neprimerne pa samo motijo, in zares, studi se človeku grozno našemane jude gledati na nekterem križevem potu, ki ga je kak zakoten mojsterskaza načertil.

Pa ni zadosti, da je Artička cerkev od znotraj svetla, nova in prijazno okinčana, kakor nevesta svojemu ženinu, vidimo jo tudi od zunaj v novi obleki; lani je dobila cerkev in zvonik novo streho. Zvonik s svojo visoko gotiško streho, s svetlim kositarjem pokrito gleda ponosno okoli, ali bi zagledal kje sebi enakega. Delo hvali svojega mojstra; zatorej pa ne bom veliko govoril in hvalil, le toliko rečem, če zna biti kje se nova streha potrebuje, naj bi se delo izročilo verlemu tesarskemu mojstru Mihu Dremšek-u iz Bučke fare, in ako bi mu čast. gospodje ne zaupali, naj bi pred pogledali Artički zvonik, in pa sv. Roka turn v Brežicah, obadva je ta pridni mož po mojih mislih izverstno izdelal. — Artički farmani so ubogi, in malo med njimi je premožnih; pa vendar so od l. 1832 do sedaj okolj 6000 gl. svoji cerkvi podelili, kapital in obresti jim bo večni Bog enkrat gotovo sloverstno povernil. — Kakor pa pridni Artičani za svojo cerkev skerbijo, tako jim tudi omika in blagor njihovih otrok na sercu leži, in gre govorica, da bo kmalo nova šola stala; kaj gotovega od tega drugo pot. — Zlata vredni so taki farmani, ki za božjo čast tako radi darujejo, in vredni so, da jih po svetu poznajo; zatoraj nesl „ljubi Prijatelj“, po širokem svetu njihovo slavo, da se bogati ljudje, ki pa vendar v slabe zapuščene cerkve k sveti maši hodijo, sramujejo in naj tako storijo, kakor verli Artičani.

* Iz Tersta. §. Čudni glasovi se oglašajo! kot gerdo krokanje gladovnih krokarjev! Že lansko leto smo jih čuli. Neki tergovec iz Tersta je svetoval vladi, kako bi si lahko pomagalo iz denarnih zadreg. Se vé, da je najpred na cerkveno premoženje in domišljene zaklade samostanske pomižurkal, kajti si je mislil, da se cerkev nar manj brani more. „Novice“ so nam na tenko prinesle dobrohteči nasvet slavnega tergovca; ne rečem, da niso se mnogoterim že sline predle po dozdevnih cerkvenih zakladih; černi krokarji so že neučakano frafotali in prežili, kje bi kaj požerli. Komaj so se žeruhi pomirili v pustih pečinah, je spet nek černi gavran zakrohotal. Neki gospod v A. Avgsburgarici nasvetuje čudne reči; ko bi ne vedeli, da je hudoba, bi rekli, da se mu meša. Čujte! kaj razlaga! „Morgen-Post“, kateri je menda prav iz dnu serca govoril, kratko povzame tale nasvet: „Avstrijska vlada“ pravi, „je na Laškem v tolikošno škodo prišla, ker se je preveč potegovala za laško duhovščino. Avstrijski duhovščini sedaj gre, državo za te zgube odškodovati. Naj ona vse cerkveno premoženje k podnožju svitlega cesarskega

prestola položi, da se domovini pomaga. Naj blagodušno to malenkost blizo 200 milijonov cerkvenega premoženja podari, (kako dobro vé, koliko cerkev ima!) da se bo avstrijska vlada dostojno in krepko na kongresu obnašala". O čudno lep, velikodušen nasvet! ko bi le grabljivih kreppljev ne vidili skoz bele, gladke rokovice. Zdé se mi ta svetovavec kot ropar v črnem škricu in belih rokovicah, z belimi, dolgo cipastimi togimi ogerlicami „Vatermördarji“, ki mirnega potnika napade, in mu prihlinjeno prijazno reče: „Daj z lepim, kar imaš. Ti ne potrebuješ, meni je pa pomagano, da moram dostojno živeti“.

Ko bi tega svetovavca poznal in vidil, bi njemu tole povedal, dasiravno sem gotov, da bi ga ne zmodril: „Veš kaj, ti in vsa derhal, ki v tvoj rog trobi, ti presneto modro svetuješ: čuj, morebiti, tebi še modrejše svetovati vemo. Ker že ropati hočeš in misliš, da si le z roparijo pomagati moreš, jo vsaj tako vdeni, da ti bo tolovajstvo nar manj stroškov prizadjalo. Tvoj rod, to je obrezani zarod Abrahamov, šteje mnogo, mnogo bogatinov, proti katerim je bil evangeljski bogatin le berač, in vse cerkveno premoženje le ubogega Lazarja bogatija. Če bi vi le enega vaših velikanov napadli in oropali, bi dobili več blaga, zlatine, srebernine in drugih dragocenosti, kot od vseh katolijskih cerkev naše carevine. Mar bi se koj njega lotili s svojim dobrovoljnim nasvetom: „Daj vse svoje premoženje domovini v dar, ker je gerdo, da si tako bogat, tvoja domovina pa hira“. Kaj bi vam le odgovoril? Mislite, da bi se vam podal; da bi bil norec! Ali čujte! nevoljno nam odgovorijo: „Kdo bi le kaj takega zinil? krasti, ropati mi nočemo! Bog nas tega vari! Da, res je, da nočete, kedar ne morete, da ste pa črni krokarji se vam po glasu pozná. Čudne sanjarije se vam sanjajo od silnih zakladov, ki so nakičeni v kaloljških cerkvah. Le prihrullite in počcipajte dragocene kamne iz posvečenih posod, spraskajte pičlo srebernino in zlatino iz bakrenih kelhov in moštranc, bote si lahko vse nohte spraskali, pred da bote le sebi pridne dnine zagrabili. Le pridite črni tatljivi krokarji obrezani in neobrezani in pokukajte v žitnice in hrame samostanov, kjer si mislite kupe blaga in bogastva. Vzemite, pobašite, kar so vam pustili vaši predniki, za herbtom bote kmali druge imeli, ki bojo vam oči izkljuvali. Kar cerkvi ukradete, ukradete narodu, ktereга očetje, dedi, preddedi so cerkvi darovali, da bi se njihovih darov poznejši unuki veselili in uživali jih. Kar cerkvi vzamete, vzamete narodu, ki nar težo butaro državnih potreb nosi; pokaj ga še žalite v nar svetejših čutilih? pokaj mu kvarite nar lepšo misel pravice? pokaj sami podkopujete zaupanje in vernost do vlade in vladarja? kdor veter seje, bo burjo žel. Burja, ktero napihujete, bo tresila nad vašimi glavami. Ker pa že duhovščino tako serdito pikate, povejte nam prebrisani svetovavci, ki se tako hvalite domoljubja

in blagodušnosti: kdo je domovini več pomagal, vi ali duhovščina? kdo je po zmožnosti več daroval, vi ali duhovščina? Pokaj ne poberete vse svoje sreberne bokale, žlice, svečnike in dragocene lepote svojih žen in hčer, perstane, uhané, verižice iz suhega zlata? zakaj jih ne položile k podnožju cesarskega prestola? zakaj le radi v ptuje aržete segate, da bi iz njih kaj zmaknili za domovino v prid svojim mošnjicam? Poznamo vas, poznamo, kam tace molite! Ljubi Slovenci, to sem vam hotel povedati, kam merijo neki ljudje. Sveta pravica se zgublja po svetu. So nekteri visoki vladarji, ki neki ne poznajo sedme zapovedi božje: Jemljejo drugim dežele, ki so njihove že od starodavnih časov, ki so njihove pred Bogom in ljudmi. Pa kaj je pravica! Močna pest dela pravico. Od teh visokih gospodov se tako strašnih reči učijo tudi gospodi, ki novine in bukve spisujejo: Od glave riba smerdi!

* Iz Gorice. — V nekih krajih imajo kmetje navado, si „sveti pust“ vošiti; tudi meni, ki to pišem, se je že pripetilo, da mi je zadnje dni pusta kdo rekel: „Jim vošim sveti pust“. Od kod je neki to? ali je temu uzrok, da „pratika“ med podobami svojih svetnikov tudi „rogato pustovo podobo“ kaže, kar so neumni ljudje za kako sveto podobo vzeli, ali pa se ima to drugače razložiti? Morebiti, ker o tem času ves svet norí, in se Bog več žali, kakor o drugih časih, so nekdej bogaboječi naši dedje to vošilo vpeljali, slehernega ž njim opominjati, naj pustni čas sveto, in kakor se pravemu kristjanu spodobi, živi in se navadnih norčij ogiba. Ali je morebiti kaj drugega temu uzrok, jaz rzsoditi ne morem, zatorej bodi od tega zadosti. — Ljudi odvracati po mogočnosti od pregrešnih pustnih veselíc, je skerbna cerkev si vselej mnogotero prizadevala, kakor se je zdelo pripravniše osebam, krajem in časom. Pri nas v Gorici je stara navada, da se v veliki cerkvi v nedeljo sveto rešuje Telo v počaščenje izpostavi celih 40 ur, da v nedeljo, ponedelek in torek ljudstvo bolj pogostoma v cerkev hodi Boga častit in za razujzdane posvetnjake molit. Vsak dan popoldne je najpred pridiga, potem litanije in žegen. Kakor druge leta, tako se je tudi letos to godilo. Ljudstvo je tim bolj številno v cerkev sililo, ker so bile pustne norčije od viših urad v mestu prepovedane.

Sveti postni čas je nastopil, in ž njim navadne postne pridige. Sicer ne silijo naši Goričani tolikanj k pridigam, posebno kar je bolj gosposkih; o postnem času pa je cerkev navadno polna poslušavcov božje besede; posebno če je pridigar mož za to. Pervi dan, na pepelnično sredo, pride celo mesto v veliko cerkev, in tudi iz bližnjih vasí pridirjajo mnogi, poslušat postnega pridigarja, ki je vselej ptujec in vsako leto drugi. Že radovednost veliko njih vkup spravi. Letos je ravno tako; akoravno je bil prav zimski dan, vendar je bila cerkev natlačena. Pridigar je kakor lani, kapucinar, iz Papeževih deržav, je po morji k nam prišel, in kakor vidimo, je tudi dober pridigar;

ako sem prav zapazil, se kliče O. Anselm, okoli 40 let star. Bog daj, da bi se njegova krepka beseda mnogih src prijela!

Slišimo praviti, da se bo naše mlado „seminarium puerorum“ k letu preselilo v Cingrof ali Grafenberg, v grofovski grad, ki ga darežljivi in človekoljubni grof Mihael Koronini za majhno letno odrajtvalo (pravijo 750 gld. avstr. velj.) v ta namen prepusti, dokler si kake druge stanovitne hiše zavod ne priskerbi. V mnogo prostornem Cingrofskem gradu bo mogoče tudi koj prihodnje šolsko leto, ako Bog da, število rejencov po volji povišati; dvorišče in vsaj nekaj verta bo zavodu dokaj služilo, in kar je skoraj naj več vredno, bodo zunaj mesta, in vendar čez novi most v enem hipu v šolski ulici. To se more pač reči velik dobiček, ako se pomisli, kako se dozdej vede. Letnina za dozdajšno stanovanje gre čez 500 gld. sr., prostora je malo in jim ga pomanjkuje, in dvorišča ni, kjer bi o praznih urah mladina se zamogla razveselovati; da tudi verta tu nimajo, ni treba omenovati.

Od nekdanj so se sveti žegni delili v kvaternih časih, in še dan današnji škofje na Talijanskem nikoli drugače mašnikov ne posvečujejo in tudi majšnih žegnov ne delé, kakor o kvatrih. Zunaj Talijanskih dežel, extra Italiam kakor pravimo, imajo škofje od svetega Očeta Papeža to povlastico, da smejo deliti svete žegne, majšne in veče, o katerem koli času leta. Mi v Gorici smo na Talijanski meji, in zato vidimo večkrat zdaj iz Videmske škofije, zdaj iz Portogruarske, iz Benečanske ali iz druge kake bližnjih ali bolj oddaljenih škofij, enega ali več klerikov, ki želijo hitro svete žegne prejeti, in Goriški škofje so od nekdanj mnogo takih žegnali. Mesca januarja sta bila dva taka iz Treviške škofije tukaj mašnika posvečena. Nedeljo in Sexagesima pa je bil eden naše škofije mašnik posvečen, in prvi postni teden, ki je kvaterni teden, se delé mali žegni klerikom Goriške, Terzaške in Poreške škofije.

Vsakdo vé, v kakih in kolikih stiskah so sveti Oče Papež v teh današnjih časih, in kako hudobni ljudje si na vso moč prizadevajo, jim vzeti Njih države, ter naši sveti katoliški veri globoke rane vsekati. Koliko se v ta namen piše in govori, beremo vsak dan v časnikih. Zavoljo teh tolikih težav in zaderg vidnega poglavarja svete cerkve, in nevarnost, je menim da malo kje en kraj med katoličani, kjer bi ne molili za blagostanje svetega Očeta in cele cerkve, in tudi z denarnimi prineski ne pripomagali vsak po svoji moči, kakor je Prijatelj tudi že poslednjikrat omenil. Da se je tudi v Goriški škofiji kaj malega v ta namen nabralo, je bilo tudi že povedano. Še to pa moram omeniti, da se še vedno neprenehoma pri nas moli za Papeža, ker nevarnosti in zadrege v Papeževih državah še zmirom to storiti velevajo. — Te dni smo iz bližnje Videmske škofije dobili knjižnico, 32 strani v osmerki, ki so jo na svetlo dali tamošnji nadškof milosti. Jožef Alojzi Trevisanato, 14. dan januarja s

kratkim nagovorom na duhovstvo in verno ljudstvo, ki ima naslov: *Esame di un opuscolo francese intitolato „il Papa ed il congresso“*. Kdor talijansko ume, spozna koj iz tega naslova, od česa je tu govorjenje, kakor tudi si vsakdo lahko misli, kaj bi utegnil biti namen skerbnega pastirja Videmske škofije pri spisovanji in razširanji te svoje knjižnice, zato ne bom k temu nič drugega pristavil, kakor to, kar se je te dni od tod pripovedalo, namreč da so neki hudobni ljudje svojemu škofu, češ, ker je Papeža zagovarjal, žugali in pretili. Alij je pa vse res, kar se je govorilo od tega, ali ne, ne vem. Zato bodi tudi tega za sadaj zadosti.

* Iz Istre. Gotovo že mislite, da sem umerl, če ne po telesu, pak vsaj na duši in slovenščini, ker se Vam blizo celo leto ne oglašim. Pak tudi bi jo blizo zadeli, kar prvo tiče; zakaj bolen sem bil, in če ravno sem precej krepke narave, je vendar bolezen še krepkeja. Bolni človek je pak čmerika, in piše namesto s črnilom, s pelinovcom; in zató je bolje ne pisariti. Pravi uzrok moje bolezní je bilo slabo, razkopano, zakerpano, močvirno in kakor star razpočen lonec vezano stanovanje, po sobi in kuhinji so mi gobe prav veselo po stenah rastle, in bilo je na strehi vrabcom bolj toplo, kakor meni pri razbeljeni peči. Da bi vsaj pred vsem povsod gledali, da bi duhovni nar manj tako stanovanje imeli, kakor ga imajo vojaki in clo jetniški tatje in razbojniki. Presneto mu je hudo stalo v B. . . ci, kedar mu je pri peči burja pod nos pihala, in mi tiho pravila na uho, da je nezdrava merzlica, ktera bolezní clo v kosti vrine. Zató tudi se ni čuditi, da so si uboge miši v moji postelji iskale boljšega stanovanja, kakor pak je bilo moje. — Ležati v merzlem, ustati v ledenici, potem pak hodi po dve uri in še dalje proti snežniku po hribih in dolinah maševat, ker spet ne dobiš za kosilo kaj drugega, kakor samo kako od silnih in nepozvanih gladežev razjedeno klobaso, ktera diši po dimu, kakor nobena godčevska trobenta in bas ob korizmi. Ali ni to romantično življenje? Še železo se razjé, tedaj je moralo tudi moje zdravje iti rakom žvižgat. Pri zdravem sercu sem imel noge nemogle, kakor da bi nosil veruge nekdanjih Ljubljanskih jetnikov, in glavo sem imel, kakor da bi bla v nji vsa adventna megla Ljubljanskega močvirja. Tožil sem se faranom, in posebno očetu županu, kteri je tudi cerkveni klučar, in vedno sem slišal od njih: „Ja, hem! ja, ja, hem! treba je, hiša bo padla“; ali nobeden ni rekel, da bi utegnila me tudi ubiti, ali pak vsaj po malo umoriti. Hiša je stala, in še stoji, kakor je bila, samó s tem razločkom, da zdaj drugemu burja in mokrota svoje znane bolezní v kostí cepi. Če ravno je bilo ondi dobro plačilo, so mi vendar vedno hobnele Jobove besede po ušesih: *Kožo za kožo*, in vse, kar ima človek, če dati za svoje življenje; in zató sem jo pobasal po svetovanju zdravnikov, da ne bi na duši in telesu postal invalid (nemočni), kar sem nardalje mogel. Tukaj sem zdaj blizo morja, kjer je samo po zimi sneg in

mraz; in tukaj sem zdrav kakor riba, in ker se domišljam besed patra Abrahama, kateri pravi: „Paucis contenti estote“, „begnūget euch mit euerm Komisbrote“, kar bi se po naše reklo: „Ne bo bogastva bosti; Congrua budi vam dosti“ — sem tudi zadovoljen. Revni ljudje tega kraja, v katerem zdaj residiram, so s kervavimi žuli in z od ust prikratenimi krajcerji lepo šolo izzidali, v kateri stanuje tudi duhovni učitelj. Učilnica je na prvem podu, tedaj svitla, zračna, in nas tudi nič skoz okno ne moti; na drugem podu pak je bivanje učenika, od koder se lahko oziram po hribih in dolinah, in tudi vidim visoko Učko proti Reki. Če sem pak rekel, da nas v šoli nič prek okna ne moti, pak nisem pri tem pozabil tega, kar nas drugače moti. Težavno je vendar že to, da se mora učiti v treh tako različnih jezikih, kakor so ilirski, laški in nemški; pa še teže kakor svinec je, da se mora že prvih 5 mescov (popred tukaj še nigdar ni bilo šole), v katerih se ravno abckerparji navadijo sedeti in vrata zaperati, ker jih domá navadno nimajo in samo per exceptionem rarissimam imajo, slišati: „Preveč ilirsko! laško je potrebno!“ — Da te bes lopne! — Govori z ilirskimi kmetičmi otročaji po laško, razumeli te bodo kakor po madžarsko, opravil boš toliko, kakor nek prebrisan slepar, kateri je za dobre dvajsetice vadil francozko, zraven pa sam ni znal besedice. Zato je pak tudi učil: Lone se pravi: Unlonce; in rena ali pokrov: Un pokrivoi itd. Ali ni taka po Istriji? Če se rugajo Slovenci mojim domorodnim Ljubljančankam, da „grisajo“ in „donkajo“, kaj pak se bo reklo istrijski zmesi, ktera ti je prava babilonska zmes!? Po moji misli je temelj v šoli ilirsko (sej vendar nisem menda jaz kriv, da so očetje in matere učile samo ilirsko svojih otrok); nasledovanje pak naj že bo laško, ker nekteri mislijo, da bi človek šel gorek v pekel, če bi tega jezika ne znal. Pravijo, da bi ne mogli v primorskih mestih tergovati brez laškega jezika; ali tudi poitaliančeni Primorci za svoj korist dobro ilirsko govorijo, in samo, kedar hočejo koga dobro opehariti, po svoje „parlirajo“.

Vendar tudi jaz sem moje parliranje potegnul kakor gumilastiko, zato naj bo dosti, da me kter Panitalijan ne pogleda spod čela, če moje misli vgane. Sej gre z ilirskim in slovenskim, kakor je tista zastavka, katero malokdo ugane; namreč: Kaj je prekratko, in se še odseka, pak je dosti dolgo? Grob. Ker je pravica ilirskega in slovenskega jezika prekratka, tudi pravijo: Odsekajmo jo še malo, pa bo dosti velika za — grob.

Politika.

* V Celovcu 11. marca. Od politike pisati je sedajne dni kaj sitno in težavno, ja clo gnjusno je. Reči so tako zmedene in prekucnjene, da nar viši in prvi politikarji javalne vedó, kaj da bo prihodnje dni. Zatoraj „Slov. Prijatelj“ rajše molči in le to pristavi,

da, kakor na Talijanskem reči stojijo, se je hati-hude kervave vojske. Zalostni in zamotani so naši časi, pa nekaj je vendar le veselega in jasnega. Veselo in jasno je, da sv. Oče Pij, akoravno stiskani od vseh strani, svojega mirnega srca ne zgubijo, da od svojih starodavnih in svetih pravic za ped ne odstopijo, in da v tej silni burji pričakujejo gotove pomoči od Očeta vsegamogočnega. — Veselo in jasno je, da se vsi visokočastni kardinali, nadškofi in škofi krepko kakor en mož potegujejo za svete pravice rimskega papeža, in da za svojimi višimi pastirji stojijo kot neštevilna truma vsi duhovniki in vsi katoličani, katerih je več kot 200 milijonov; s temi je še clo potegnilo veliko nekatoličanov in poslalo lepih darov svetemu Očetu papežu v pomoč in tolažbo. — Veselo in jasno je, da naša Avstrija od zunaj brani na vse strani svete in starodavne pravice, od znotraj pa prenareja in uravnjuje, karkoli je za naše čase potrebnega in koristnega. Najnovejša priča nam je cesarska postava zastran deržavnega svetovavstva. Vsaka izmed vseh 18 dežel naše carevine bo imela v tem svetovavstvu enega, dva, tri ali pa še več svojih mož, ki bojo nove postave in naprave za našo carevino reševali: 38 svobodnih in neodvisnih mož gotovo že veliko premore! Ta nova postava nam je živa priča, da ne pojde več vse za celo carevino po enem, to je po nemškem kopitu; oh ne, to je smert za Avstrijo! življenje, sreča in slava za Avstrijo pa je, da se vsaka kronovina osnuje in uravnja, kakor se jej najbolje prilega. — Veselo in jasno je to, da katoljski Španjolci, vkljub vsi jezi in togoti nekatoljskih politikarjev in vrednikov, neverne Marokance dobro šeškajo in sekajo in tako staro slavo sebi in katoljskemu imenu pridobivljajo. — Veselo in jasno je še to, da se je Napoleon hudo opekal, da proti sv. Očetu tako grozovitno vganja: Na Francoskem je ves katoljski svet že po koncu. Napoleon ni vedel, da ima katoljska vera toliko moč, ni si v misel vzela, da se bojo vsi kardinali, nadškofi in škofi, ž njimi pa ves katoljski svet na Francoskem tako glasno in krepko za papeža potegnili. Zdaj on in njegovi beriči nimajo drugega opraviti, kot pastirske liste prepovedovati, cerkvene časopise pobijati, poštene ljudi loviti in v ječe zapirati ali pa iz dežele goniti. To pa je vendar sitno in dolgo ne pojde; zatoraj se nam dozdeva, da bi Napoleon že rad cavnil in plajš zasukal, da bi le šlo. Bomo skoraj vidili, kaj da bo.

Društvo sv. Mohora.

Ni bilo prostora, da bi se bile oglasile novice zastran novo osnovane družbe sv. Mohora. Zatoraj povzame „Slov. Prijatelj“ danes vse, kar se je v tekočem letu zastran naše družbe imenitnega dogodilo.

1. Dne 22. januarja so se bili zbrali celovski Slovenci k volitvi družbenega odbora sv. Mohora. Za družbinega vodja in varha družbinega premoženja je bil izvoljen g. And. Einspieler, katehet c. k. više realke in duh. svetovavec; ostali odborniki so; g. dr. Val.

Müller, korar in viši ogleda ljudskih šol na Koroškem, od vis. škofijstva ustanovljen pregledovavec (cenzor) družbinih spisov; g. P. Karl Robida, c. k. gimn. učitelj, kot oskerbnik in pregledovavec družbinih računov; g. Anton Janežič, c. k. učitelj više realke, kot tajnik in vrednik družbinih spisov; g. Karl Dürnwirt, špiritual v bogoslovskem semenišču, g. Lambert Ferčnik, mestni kaplan in g. Gregor Somer, c. k. učenik normalnih šol — pa bodo skerbeli za naglo in točno razpošiljanje družbinih bukev. —

2. 12. marca smo jeli razpošiljati „Slovenske Večernice“; in da poštnina predraga ne hodi, smo jih poslali večidel le sledečim gospodom: Za družnike na Kranjskem g. Lerherju in g. Westputku, za družn. na Štajerskem g. Geigerju, g. Leyrerju in g. Weicingerju; za družn. na Goriškem v. č. g. Pirceu, stolnemu korvikarju; za družn. na Primorskem g. Šimpfu; za družn. na Horvaškem g. Zupanu; in za družn. na Koroškem g. Leonu; le nekterim smo jih poslali po pošti za nje in družnike njihove okolice.

3. „Slov. Večernice“ štejejo IV + 84 strani in obsegajo sledeče reči: Zgubljeni, pa spet najdeni sin, (domača povest iz starih časov) — pesem za domače šmarnice — Voznik in zadnji konj — Mesar Janez Kerstnik Jezuit, Goričan — Mati in vnuk — Pobožna pastarica — Sv. Francisek in tiči — Prilike (božja beseda in splahnjeni kozarec, Kdaj se lahko, kdaj težko živi, Dobra jed v umazani posodi) — Miklavžev večer — Delavno življenje keršanske device — Hvaležnost in nehvaležnost — Zofijna cerkev v Carigradu — Živalsko življenje po južnoruskih stepah — Zdravica vsem Slovencom — Drobne tičice naše dobrotnice in — Kar bodi za domače potrebe. Vsi sestavki so zloženi v katoliškem duhu, priprostemu ljudstvu in odraščeni mladini v poduk ali v kratek čas. Jezik je skoz in skoz čist in lahko razumljiv vsakemu Slovencu. V prodajo po bukvarnicah pride knjižica šele po preteku tekočega leta, da nam za družnike, ki se utegnejo še oglasiti, iztisov ne zmanjka.

4. Do 1. februarja t. l. so stopili v družbo sv. Mohora kot dosmertni udje sledeči častiti gospodje: 1. Travenščak Pavl, župnik v Leskovcu na Hrov., 2. Einšpieler And., c. k. katehet više realke v Celovcu, 3. Radičnik Bošt., fajmošter v Bilčovsu, 4. Trafenik Franc, kapl. v Št. Pavlu, 5. Brenc Jan., duh. v Podkraju, 6. Suhač Ant., kapl. v Šmartnu, 7. Sterbenc Juri, pravnik na Dunaju, 8. Jaklin Anton, župnik pri sv. Lorencu, 9. Stranjšak Ant., kapl. pri sv. Lorencu, 10. Bartol Jer., kapl. na Dobrovi, 11. Polič Karl, kapl. v Juniku, 12. Lešnik Jan., fajm. v Št. Marksu, 13. Dr. Muršec Jož. prof. v Gradcu, 14. Ozmec Jan., kapl. pri sv. Andrašu, 15. Šket Jož., kapl. v Št. Mihelu, 16. Sajovec Jan., kapl. pri sv. Križu, 17. dr. Vojska And., c. k. sodn. svetov. na Ogerskem, 18. Ne imenovan Čeh na Ogerskem, 19. Si-

monič Jož. fajm. v Serdišču, 20. Simonič Jan. kapl. pri sv. Mikl. 21. Čepe Franc, korar v Jarenini, 22. Verlič Franc, kaplan v Jarenini, 23. Trampuš Ivan, kaplan v Jarenini.

5. Razun svojega letnega ali dosmertnega plačila so darovali v družbino matico čč. gg.: 1. Travenščak Pavl, župnik v Leskovcu 25 gld., 2. Radičnik Boš., fajm. v Bilčovsu 5 gld., 3. Karba Ivan, kaplan v Št. Jurju 4 gld. 20 kr. 4. Ozwald Ant. kaplan v Libeličah 1 gld, 30 kr. 5. Petan Franc, kaplan v Št. Mihelu, 2 gld. 6. Orešnik Jož., fajm. v Mehovem 2 gld., 7. Duriava Jož., kapl. v Deskli 2 gld., 8. Golja Jož. kapl. v Devini 2 gld. 9. Okorn Fid. lokalist v Lokavcu 2 gld., 10. Pušl Ant., šolski vodja v Belaku 1 gld.

6. Kot posebna dobrotnika naše mladine sta se skazala g. dr. And. Vojska, c. k. sodn. svetovavec, in neimenovan Čeh na Ogerskem, ki sta stopila v število dosmertnih družnikov s tim pogojem, da se darujejo njima gredoče družbine bukve prav pridnemu gimnazijskemu učencu na Koroškem ali na Štajerskem ali pa na Kranjskem, kakor bo družbin odbor razsodil. Da bi se oglasilo več tacih mladino ljubov!

7. Do sedaj se je oglasilo vseh vkup 285 družnikov.

8. Drugi zvezek „Slov. Večernic“ se bo razpošiljal mesca junija, koledarček pa mesca novembra, ki bo prinesel tudi abecedni imenik vseh družnikov. S koledarčkom bo razposlalo, če se oglaš več kakor 600 družnikov, tudi zvezek „življenja svetnikov“, ki bo skoz in skoz na novo predelano in popravljeno v čisti domači besedi. — Ob enem vabimo vse slovenske pisatelje, da prav marljivo spisujejo za „slov. Večernice“ in za „koledarček“. Pesmice, pripovedke, prilike, obrazi iz življenja raznih narodov, domači poduki iz natoroznanstva, pogovori o marsikterih kmetu potrebnih rečéh, naznanila novih znajdb in marsiktere druge drobtine za poduk so reči, katerih bomo vedno potrebovali. Vse pa mora biti prav po domače zloženo, jederno pa ne preobširno. Na koncu priporočamo našo družbo vsi častiti duhovščini, da jej marljivo nabirajo udov med svojimi farani.

9. Pismo poterjivno od svetega Očeta iz Rima še ni prišlo; pa se vsak dan pričakuje.

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija: Fara so dobili čč. gg. Mih. Prandstätter, faro Lieseregg. Tom. žl. Gapp, št. Peter v Tvengu, Peter Štiker visoko Bistrico, Jak. Hanžič kuracijo št. Jakob blizo sv. Heme. Prestavljeni so sledeči čč. gg.: Jan. Willenpart za eksposita k sv. Urhu na št. Janški gori, Jan. Heiser za provizorja v Zgornji Milstadt, Karl Nappei za provizorja v Gradec, And. Kranjc za kaplana v št. Janž na mostu in Jan. Prandstätter za kapl. v Sirnico, Jož. Valjavec za kapl. v št. Lenart pri 7 studencih. Fara pri sv. Jurju na Weinbergu spada zanaprej v Velikovsko dekanijo; umrl je Blaž Hermeter. R. I. P.

* Lavantinska škofija: Č. g. Juri Cafov, učitelj pastirne in katehete, je izvoljen podvodja v Mariborski duhovščnici; — visoko čast. gospod Jak. Standeger, dekan v Ptuj, je izvoljen častni korar lavantinske škofije; — čast.

g. Matevž Lah je dobil faro Vojnik; g. Ant. Vrečko, kaplan mornarski, pride za kaplana k pešnemu polku Nr. 78.; obnemogli duhovnik č. g. Mih. Klajnšek pride za pomočnika v Sevnico; č. g. Franc Miklavž je umrl. R. I. P.

* Ljubljanska škofija: C. g. Matija Brolih je dobil dekanjsko faro v Šmarji; č. g. Jan. Žust faro Motnik, č. g. Jož. Golob lokalijo Sent Mihel pri Žuženbergu. Sledeči č. g. gospodi so prestavljeni: Sim. Jan za namestnika izpraznjene lokalije v Koprivniku, Prim. Ribnikar za kaplana v Predasel.

* Terzaška škofija: č. g. Pavl Tedeschi, korvikar iz Kopra, v Terst k Jezuitarski fari ali starega mesta za kaplana, na njegovo mesto je prišel Korel Mecchia kaplan, na tega mesto pa Marka Petronio kaplan iz začasnega poživališča, Matija Skala expositus iz Lokve pride za kaplana v Terst k novemu sv. Antonu, na Njegovo mesto g. Nicefor Hočevar, začasno, iz franciskanerskega reda krajsk. in štaj. provincije.

* Goriška nadškofija: Č. g. And. Wolf, je dobil dekanjsko faro v Kanalu, č. g. Ant. Ruttar pa faro Podberdo.

Danes nosi „Slovenski Prijatelj“ nekaj novega tudi za Nemce po nemško.

Das erste Heft des I. Jahrganges 1860 der zu Elberfeld erscheinenden „Allgemeinen kirchlichen Zeitung“ von Schenkel bringt auf Seite 49 aus der Schweiz, Canton Basel, Folgendes:

„Am 11. September wurde in der Kirche zu Rottenfloh der neu und einstimmig von der Gemeinde gewählte Herr J. Rauzka, ein vor 2 Jahren aus Oesterreich ausgewanderter und zur evangelischen Kirche übergetretener Geistlicher, feierlich zum evangelischen Pfarramte eingesegnet. Derselbe hat viele Jahre die hohe und einflussreiche Stelle eines Consistorialrathes und Kanzlers des Fürstbischofes von Klagenfurth und Canonikus zu Strassburg in Kärnthen bekleidet, und sich erst im reiferen Alter zum Uebertritte entschlossen.

„Das in Folge des auf den niedern Clerus wie ein Alp lastenden österreichischen Concordats eine anschnliche Zahl von Priestern ihren Stand und die römische Kirche verlassen hat, was sie zugleich zur Auswanderung aus ihrer Heimath nöthigte, ist eine unbestrittene Thatsache, die kaum mehr die öffentliche Aufmerksamkeit erregt. Auch ist es sehr erfreulich, dass die meisten derselben in der evangelischen Kirche, in der sie nach äussern und besonders innern Kämpfen den Frieden der Seele fanden, sich als gewissenhafte und tüchtige Arbeiter bewähren. Besondere Beachtung aber verdient es, wenn auch einmahl ein höher gestellter Geistlicher, dessen Ansehen und Einfluss die Concordatsverhältnisse nur vermehren könnten, seiner Ueberzeugung das Opfer bringt, seinem Stande und Vaterlande zu entsagen, und es ist ein solcher Umstand wohl werth, dass die evangelische Tagesgeschichte davon Notiz nehme.“

Ob der genannte Herr Josef Calas: Rauzka das Opfer, seinem Stande und dem Vaterlande zu entsagen, wirklich seiner Ueberzeugung gebracht, ob er in der neuen Sekte den Frieden der

Seele gefunden habe, darüber masse ich mir kein Urtheil an; darüber wird die Zeit und Gott richten. Was aber jetzt schon als evidente Gewissheit feststeht, ist Folgendes:

Unwahr ist es, dass das österreichische Concordat wie ein Alp auf dem niederen Clerus laste; im Gegentheile erschallt durch alle Diözesen Oesterreichs Dank und Jubel für die der Kirche gewordene Freiheit.

Unwahr ist es, dass eine ansehnliche Zahl von Priestern in Folge dieses Druckes ihren Stand und die römische Kirche verlassen habe; ich fordere die geehrte Redaktion der „Allgemeinen kirchlichen Zeitung“ auf, diese ansehnliche Zahl doch der Ziffer nach bekannt zu geben.

Unwahr ist es, dass des Herrn Rauzka Ansehen und Einfluss die Concordatsverhältnisse nur vermehren konnten; im Gegentheile brach durch das Concordat seine ganze Stütze — der ausgeprägteste Josefismus — in Trümmer zusammen, seine ganze theologische Wissenschaft war erschöpft, seine Stellung nach oben und unten unhaltbar, seine Hoffnung vernichtet, um so gewisser da der durch Krankheit und Alter tiefgebeugte Fürstbischof — sein einziger Gönner und Träger — sichtbarlich dem Grabe zuwankte.

Unwahr ist es, dass den Herrn Rauzka das Concordat zur Apostasie gebracht habe; seine oberflächliche theologische Bildung, sein durch und durch unkirchlicher Sinn, seine grösstentheils im Visiten-Machen und Visiten-Empfangen bestehende Beschäftigung waren in der ganzen Diözese allenthalben bekannt. Im Jahre 1849 war Herr Rauzka im Zenith seines Glanzes, und gerade damals brachte die „Wiener Kirchenzeitung“ des Dr. Brunner über besagten Herrn J. Rauzka drei Artikel, aus denen wir Folgendes herausnehmen.

In Nr. 137 pag. 558 schreibt man dorthin aus der Gurkerdiözese: „Alles, Alles bleibt beim Alten, überall der alte Schlendrian, der Kirche und Staat an den Rand des Verderbens gebracht. Man glaubt den Grund dieser betrübenden Erscheinung in der nächsten Umgebung der leider schon längere Zeit kränkenden Fürstbischöfs suchen zu müssen. Insbesondere ist es Eine Person, welche den Mangel der zur Leitung einer Diözese doch vor Allem nöthigen Kenntniss der Diözese, ihrer Stationen und Priester, so wie den Mangel aller zur praktischen Seelsorge erforderlichen Eigenschaften durch den fahlen Schimmer des alten Josefinischen Papier- und Paragraf-Regiments zu ersetzen vermeint. Es wäre wahrlich nicht zu wundern, wenn sich das allgemein verbreitete Gerücht von einer Riesenpetition um Entfernung dieser Person aus der Nähe unseres geliebten Fürstbischöfes erwahren, und bei den Unterschriften auch nicht der Name Eines kirchlichgesinnten Priesters fehlen würde. Auch die Geduld hat ihre Grenzen.“ —

In Nr. 146 pag. 597 schreibt ein anderer Berichterstatter aus der Gurker-Diözese: „Wenn der Einsender des Art. a. d. Gurk. Diözese in Nr. 137 der W. K. meint, die Hauptursache unserer kirchlichen, vielmehr unkirchlichen Unthätigkeit liege in jener allgemein höchst missliebigen Persönlichkeit in der nächsten Umgebung des Oberhirten, so können wir ihn nicht ganz beistimmen. Wir sind der Meinung, die Hauptursache liege nicht in der nächsten, sondern nahen Umgebung. Denn dieser würde es wahrlich nur ein Wort kosten, und die auch ihr höchst missliebige Person wäre schon lange nicht mehr, wo sie nie hätte sein sollen“.

Endlich in Nr. 153 pag. 629 schreibt ein Laie aus der Gurkerdiözese; „Ich will nun aber doch eine Vertheidigung der angegriffenen Persönlichkeit liefern. Dieselbe wäre anderswo, oder in einer andern Stellung vielleicht sehr beliebt; aber gerade hier und in dieser Stellung kann sie es desswegen nicht sein, weil alle Bedingungen dazu fehlen.“

Die in diesen Artikeln gezeichnete Person ist keine andere, als der gewesene Konsistorialrath und Kanzler Herr Josef Rauzka. Für die Kenner der Sachlage brauche ich keine Beweise; — sollte aber sonst Jemand ungläubig sein und über die Identität der Person einen Zweifel hegen, so bin ich im Stande, ein eigenhändiges Schreiben des Herrn Rauzka zu veröffentlichen, welches ganz geeignet ist, die Sache ausser allen Zweifel zu stellen. Dieses Schreiben hatte nämlich der Herr Kanzler Rauzka an den damahls im höhern Bildungsinstitute für Weltpriester zu Wien studierenden Hochw. Herrn Dr. Franz v. Aichenegg gerichtet und ihn ersucht, die Verfasser dieser gegen ihn — Herrn Kanzler Rauzka — gerichteten Correspondenzen bei der Redaction zu ermitteln. Dr. Aichenegg ist unterdessen als Domkaplan zu Klagenfurt gestorben und in seinem Nachlasse wurde auch das besagte Schreiben vorgefunden.

In diesem Geruche stand Herr Kanzler J. Rauzka bei Priestern und Laien schon vor dem Jahre 1849; darum hat aber auch seine gewiss schon lange früher von ihm beschlossene, von allen Sachkundigen längst vorhergesagte und erwartete, doch erst im Jahre 1857 geschehene Apostasie sicherlich Niemanden überrascht. Wenn nun eine solche Acquisition die schweizerischen Evangelischen der besondern Beachtung werth, ja als sehr erfreulich finden, so wollen wir ihnen diese Freude gewiss nicht verderben, müssen jedoch unser höchliches Bewundern über ihre wirklich grossartige Genügsamkeit ausdrücken und zugleich ausrufen: „Lasst uns bei diesem Akte doch unser Concordat aus dem Spiele!“

Klagenfurt den 10. März 1860.

And. Einspieler,
Redacteur.